

Bakan Mehdi Eker
İlimizi Ziyaret Etti

DOKAP
Hayvancılık Sektörü
Hibe Desteği

Samsun'da
Etlik Piliç Sektörü

Samsun İli
Sahil Meralarında
Çalı Sorunu

Neden İyi Tarım
Uygulamaları?

2014 Yılı Tarımsal
Destekleme
Miktarları

Tarım ve İnsan
Konulu Fotoğraf
Sergisi Yapıldı

Samsun İlinde
Organik Tarımın
Mevcut Durumu

TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Ülkemizde
bir yılda çöpe atılan ekmekle
542 bin ton buğdayı
israf ediyoruz

www.ekmekisrafetme.com

**Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık
Müdürlüğü Adına
SAHİBİ**
Kadir GÜVEN
İl Müdürü

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Erol BAŞ

YAYIN KURULU
Erol BAŞ
Lale BAYKAL
Gürsel BALCI
Dr. Habip MURUZ
İcabi ÇAĞAN
Cihan EROĞUL
Fuat ÇOŞKUN
Hatice OLGUN
Ahmet ŞENOĞLU

FOTOĞRAFLAR
Recep YAPINCAK

YÖNETİM YERİ ADRESİ

Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
Kılıçdede Mah. Abdülhakhamit Cad.
No: 7 - 55060 İlkadım / SAMSUN

TELEFON
0362 231 37 00 / 270

FAKS
0362 233 21 63

E-MAIL
ktv@samsuntarim.gov.tr

WEB
http://www.samsun.tarim.gov.tr

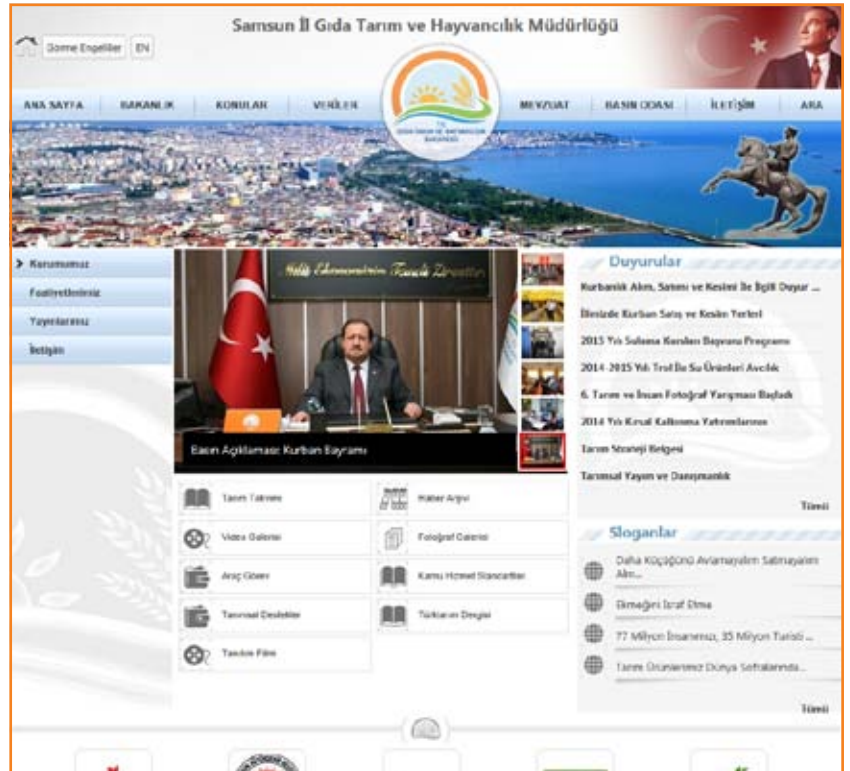
TASARIM - BASKI - CİLT
CEYLAN
OFSET
MUTBAK BASKI YAYIN ANILARLI SANAYİ
Hacıbey Ceylanağ - 0362 431 1 444 - Sn:16281
Pazar Mh. Necati Efendi Sk. No:47 İlkadım/SAMSUN

ISSN: 130-7588

İl Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
Yayını olan SAMTİM Dergisi
Yaygın Süreli Yayındır.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	2
Bakan M. Mehdi EKER'in Samsun'a Ziyareti	3
Dokap Kapsamında Hayvancılık Yatırımlarına Destek	4
Samsun'da Etlik Piliç Sektörünün Durumu Ve Gelişmeler	6
Samsun İli Sahil Meralarında Çalı Sorunu	8
Gıda Faaliyetinde Bulunan İş Yerleri İçin Hijyen Esasları	12
2014 Yılı Tarımsal Destekleme Miktarları	14
Samsun'da Organik Tarımın Gelişimi ve Mevcut Durumu	16
Lahana Kök Ur Hastalığı ve Üretimdeki Önemi	18
Sığırlarda Noduler Exanthem Hastalığı	20
Fındıkta Gübreleme Teknikleri	22
Ropörtaj: Azmedince Her Şey Mümkün	24
Neden İyi Tarım Uygulamaları?	26

www.samsun.tarim.gov.tr

Milli ekonominin temeli ziraattır. Bunun içindir ki tarımda kalkınmaya büyük önem vermekteyiz. Köylere kadar yayılacak programlı ve pratik çalışmalar bu amaca ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

H. Atatürk

Kıymetli Samtim Okurları,

Oldukça sıcak geçen bir yaz mevsiminin ardından Ekim sayımızla karşınızdayız. Belli ürünlerde hasat dönemi tamamlandı ve bazı ürünlerde ise halen hasat yapılmaktadır. Samsun, uygun iklim yapısına sahip ovaları ile sebzelerin hem açıkta hem de örtü altında yetiştirilmesine son derece elverişli büyük bir zenginliğe sahiptir.

Dünyada özellikle kışlık sebze üretiminde gerçekten mukayeseli üstünlüğe sahip Samsun bölgesi Türkiye için çok büyük ticari potansiyel taşımaktadır. Diğer sebze alanlarında aşırı sıcaklık gibi olumsuzluklardan dolayı üretim yapılamadığı zamanlarda Samsun bölgesinde ekolojik avantajlar nedeniyle üretim devam etmektedir. Bu ekolojik üstünlükten yeterince pay alabilmek için mevcut yapının iyileştirilme çalışmaları başlamıştır.

Türkiye’de ve Samsun ilinde sebze sektörünün gelişmesi üretim ve ihracatın artması hepimizin ortak arzusudur. Bu nedenle Samsun ilinde sebze sektörünün genel durumu, üretimleri, ekilişleri, imkânları, potansiyelleri ve bütün bunları içeren bir çalışma sürekli güncellenmekte ve sektörün güncel tutulmasına özen gösterilmektedir.

Bu konuda ortaya konulan yaklaşımlar dikkate alındığında sebze sektörümüz; iç tüketimle birlikte AB, Rusya Federasyonu ve Ortadoğu ülkelerinin dış taleplerine cevap verecektir. Sektörde arz devamlılığı sağlanacak, çeşit standardı oluşacak, üreticilerin, sebzeyle dayalı gıda sanayi üretimi yapanların ve ihracatçıların yüzünü güldürecek bir üretim yapısı oluşmasına katkı sağlayacaktır.

Organik Tarım ise Samsun İlimizin diğer bir değeridir. Öyle ki; 1994 yılında Terme İlçemizin bir köyünde önemli bir organik tarım firması ve bir gurup çiftçinin yaptığı sözleşme sonucunda organik fındık üretimi başlamış olup 30 Ocak 2005 Tarihi’nde bu köyümüz Türkiye’de ilk defa “Terme Organik Fındık Tarım Üreticileri Birliği” kurarak bir ilke imza atmıştır.

Samsun’umuzun stratejik ürünlerinden olan fındık dışında etlik piliç, yumurta, çeltik, soya gibi ürünlerde de üreticiler, organik pazar avantajını yakalamak için girişimlere başlamışlardır. Yine organik hayvancılık üretiminde yem hammaddesi olan Organik soya, organik mısır başta olmak üzere; ihracata yönelik karpuz, domates, patlıcan, biber, tritikale, taze fasulye, aysberg marul muhtelif kışlık sebzeleri de ilimizde organik olarak üretilmektedir.

İlimiz önemli bir tarım potansiyeline sahip olup, özellikle belirli ürünlerde ülke üretiminin önemli bölümünü karşılamaktadır. Organik ve iyi tarım üretiminde de aynı üstünlüğü sağlama yolundadır. İhtiyacımız olansa umut etmek, bu yolda çalışmak ve çiftçi- ziraatçı karşılıklı işbirliğine önem vermektir.

Sözlerimi bitirirken ürününüz bol, hasadınız bereketli, sağlıklı mutlu günler sizlerle olsun diyorum..

Kadir GÜVEN

Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü

www.samsuntarim.gov.tr

SAYIN BAKANIMIZ M. MEHDİ EKER SAMSUN'A GELDİ

Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN'ın, Başbakan olduğu dönemde Samsun'da yaptığı açılış ve miting programı kapsamında Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı M.Mehdi EKER ve Bakan Danışmanı, Basın Müşaviri ve Genel Müdür Yardımcıları ile birlikte programa katıldılar. Bakan M.Mehdi EKER, Başbakan Recep Tayyip ERDOĞAN'ın programı çerçevesinde Cumhuriyet Meydanında yapılan mitinge, Kurtuluş İskelesindeki 20.000 kişinin katıl-

dığı İftara, Canik Belediye Binasının açılışına, Tekkeköy Mitingine iştirak etmişlerdir.

Bakanlığımız üst düzey yöneticileri öncelikle İl Müdürü Kadir GÜVEN' i makamında ziyaret ettiler. İl Müdürlüğü çalışmalarını hakkında görüş alışverişinde bulunduktan sonra Samsun'un tanıtımı kapsamında kısa bir gezi programına katıldılar. Akşam İl Müdürü ve Şube Müdürleri ile iftar yemeğine katılan heyet Samsun'dan ayrıldı.

DOKAP (DOĞU KARADENİZ PROJESİ) KAPSAMINDA Hayvancılık Yatırımlarına % 50 - % 80 Hibe Desteği

Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu, Konya Ovası ve Doğu Karadeniz Projeleri kapsamındaki illerde yeni kurulacak / tadilat yapılacak işletmelere (ahır veya ağıl) %50 hibe desteği, damızlık koç, boğa ve teke alımlarında ise %80 hibe desteği sağlanacaktır.

Bakanlar Kurulu'nun 04 Haziran 2014 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan kararına göre, Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) kapsamındaki Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin, Bayburt ve Gümüşhane illerinde bölgesel gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik olarak, büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık işletmelerinin altyapılarının geliştirilmesi, hayvansal üretimde verimlilik ile kalitenin artırılması ve modern hayvancılık işletmelerinin kurulması için yapılacak yatırımların desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Destekleme Konuları ve Hibe Oranları

2014-2018 yılları arasında; Doğu Anadolu Projesi, Güney Doğu Anadolu Projesi, Konya Ovası Projesi ve Doğu Karadeniz Projesi Kapsamındaki illerde mevcut damızlık sığır ve damızlık koyun- keçi işletmelerinin yeni inşaat veya tadilat ile damızlık erkek materyal temini desteklenmesi yatırımlarına aşağıda belirtilen oranlarda hibe desteği uygulanacaktır.

UYGULANACAK YATIRIM KONULARI HİBE ORANI (%)

İNŞAAT (Yeni inşaat veya tadilat)	50
HAYVAN ALIM (Damızlık boğa, koç ve teke alımı)	80

Yatırımda Alt ve Üst Sınırlar

Yatırımda büyükbaş işletmelerinde alt sınır 10 baş, üst sınır 49 baş; küçükbaş işletmelerinde ise alt sınır 100 baş, üst sınır 200 baştır. İşletme kapasitesi büyükbaş işletmelerde 49 baştan, küçükbaş işletmelerde ise 200 baştan büyük olan gerçek ve tüzel kişiler, bu üst sınırlara kadar olan kısım için hibe desteğinden yararlanabilmekte olup kapasite fazlası kısımlar yatırımcı tarafından aynı katkı olarak karşılanacaktır.

Hibe Programına Kimler Başvuru Yapabilir?

- Başvuru tarihinden en az bir yıl önce Bakanlık Türkvet veri tabanına veya Koyun Keçi Kayıt Sistemine kayıtlı olan ve başvuru tarihinde ise en az 10 en fazla 49 baş anaç sığır veya en az 100 en fazla 200 baş anaç koyun- keçi kapasiteli aktif işletmesi bulunan gerçek ve tüzel kişiler,

- 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 818 sayılı Borçlar Kanununda tanımlanan kolektif şirket, limitet şirket ve anonim şirket şeklinde kurulmuş olan şirketler ve bunların aralarında oluşturdukları ortaklıklar,

- İlgili kanunlara göre kurulmuş olan ve takibe uğramış borcu bulunmayan tarımsal amaçlı kooperatifler, birlikler ile bunların üst örgütleri hibe programına başvurabilir.

Başvurunun Yeri ve Zamanı

Yeni inşaat veya tadilat inşaatı yapacak olan yatırımcılar başvuru formu ve ekinde yer alan belgeler ile yatırımın yapılacağı yerin bulunduğu İl Müdürlüğüne, sadece damızlık boğa/ koç/ teke alımı hibe desteğinden yararlanacaklar ise İl/ İlçe Müdürlüklerine başvurabilirler.

Başvurular her ayın 1-15'i arasında yapılır.

Başvurularda Aranacak Şartlar

•Başvuru sahibi gerçek veya tüzel kişinin, Bakanlık Türkvet veri tabanına veya Koyun Keçi Kayıt Sistemine kayıtlı en az 10 baş en fazla 49 baş anaç siğir veya en az 100 baş en fazla 200 baş anaç koyun- keçi kapasiteli aktif işletmesinin başvuru tarihinden en az bir yıl önce kayıtlı olduğuna dair güncel belgeyi mutlaka başvurusu ile birlikte sunmuş olması gerekmektedir.

•Koç- teke başvurularında anaç koyun-keçi desteklemesinden yararlanmış olduğuna dair belge veya yaptırmış olduğu herhangi bir aşılama belgesi varsa istenecektir.

•Gerçek ve tüzel kişilerin kamudan bağımsız olması gerekir.

•Yatırımcılar yatırım yerine ipotek koydurmamak kaydıyla kredi ve vergi teşviklerinden yararlanabilirler.

Yararlanamayacak Olanlar

•Kamu kurum ve kuruluşları, bunların vakıf, birlik ve

benzeri teşekkülleri ile bunların içinde bulunduğu ortaklıkları,

•Vadesi geçmiş vergi borcu ve Sosyal Güvenlik Kurumuna prim borcu olanlar,

•5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 23. maddesi hükümleri uygulananlar,

•İflas etmek veya tasfiye edilmek, ilişkileri mahkemeler tarafından yönetilmek, kredi verenlerle anlaşma yapmak, işletme faaliyetlerini askıya almış olmak, bu konularla ilgili işlemlere tabi olmak veya ulusal yasa veya

düzenlemelerle benzer bir durumdan kaynaklanan konumda olanlar,

•Temyiz yolu kapalı olan suçlardan hüküm giyenler,

•Desteklemeye esas konularla ilgili olarak herhangi bir araçla kanıtlanan ağır iş kazası suiistimal suçlusu olanlar,

•Destekleme prosedürü ile ilgili olarak kendi yükümlülüklerini

yerine getirememesi konusunda ciddi bir ihlal içinde bulundukları ilan edilmiş durumunda olanlar hibe desteklerinden yararlanamazlar.

Desteklemeye başvuracak gerçek ve tüzel kişiler, destekler hakkında her türlü bilgi ve dokümanı İl/ İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinden herhangi bir bedel ödmeden temin edebilirler.

SAMSUN'DA ETLİK PİLİÇ SEKTÖRÜNÜN DURUMU VE GELİŞMELER

Dr. Habip MURUZ / GTH İl Müdürü Yardımcısı
Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Ülkemiz kanatlı eti sektörü 2013 yılında; üretimde, tüketimde ve ihracatta büyüdü. 2013 yılında 1milyon 760 bin ton piliç eti üretimi ile dünya 9 uncusu, 365 bin ton piliç eti ihracatı (ayak hariç) ile de dünya 11 inci oldu. Sektör cirosunun 4,5 milyar dolara, kanatlı eti ihracatı ise 656 milyon dolarlık büyüklüğe ulaştı.

Kanatlı eti sektörü, Türkiye'nin en dinamik sektörlerinden birini oluşturuyor. Bugün kanatlı sektörü, hammadde üreticisi çiftçi, sektörle ilgili esnaf, yem, ilaç-aşı, yan sanayi, nakliye, pazarlama dalları dahil yaklaşık 600 bin kişinin istihdam edildiği bir büyüklüğe ulaşmış durumda. Sektörden geçimini sağlayan insan sayısı ise (bu kişilerin 4 kişilik bir aileye sahip oldukları varsayıldığında) yaklaşık 2,4 milyonu buluyor.

Ülkemiz 2013 yılında kanatlı eti sektörü; üretimde, tüketimde ve ihracatta büyüdü. 2013 yılında 1milyon 760 bin ton piliç eti üretimi ile dünya 9 uncusu, 365 bin ton piliç eti ihracatı (ayak hariç) ile de dünya 11 inci oldu. Sektör cirosunun 4,5 milyar dolara, kanatlı eti ihracatı ise 656 milyon dolarlık büyüklüğe ulaştı. Sektörün 2025 yılı kanatlı eti üretim hedefinin, bugün 13 bin etlik piliç kümes sayısına ilave edilecek yetiştirme kümesleri ile yılda 3,3 milyon ton ve kişi başı tüketimin de iki katına çıkarak 35 kg'lara ulaşması hedeflenmektedir.

Samsun'da etlik piliç sektörünün kurumsal anlamda başlaması 1985 yıllarına kadar uzanır. Bu yıllarda Kavak ilçesi olmak üzere Türkiye Kalkınma Vakfı bünyesinde örgütlenen "KÖY-TÜR Anonim Şirketi" kredisi ve banka kredisi ile büyük bir kısmı 4.000-10.000 kapasiteli aile kümesleri kuruldu. Takip eden yıllarda sektöre kazandırılan yeni kümes yok denecek az. Üretici eski kümeslerle üretime devam etti. Bu dönemde Türkiye'de günün şartlarına uygun çok sayıda modern kümes yapılmasına rağmen Samsun'da üretici elindeki ile yetindi. 2010 yılına gelindiğinde dönemlik kurulu kapasitesi çoğunluğu 4.000-10.000 adet/dönem kapasite olan 200 adet etlik piliç kümesi mevcuttu. Dönemlik toplam kurulu kapasiteleri ise 1.569.400 adetti. Ancak bu kümeslerden

143'ünde (Kavak'ta 98, Alaçam'da 24 ve Yakakent'te 13 adet) üretim yapılıyordu ve faal dönemlik canlı üretim kapasitesi 981.400 adetti. Aynı yılda kesilen piliç adeti 5.251.371, üretilen toplam piliç eti miktarı ise 11.340 ton olarak gerçekleşti.

2010 yılın ilk yarısında Samsun'da etlik piliç sektörünün mevcut durumun analiz edilerek hedeflerinin ve yapılacakların ortaya konulması amacıyla Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde sektör paydaşları ile bir çalışma grubu oluşturuldu. Çalışma grubunun hazırlamış olduğu rapor, sektörün diğer sorunların görüşüldüğü değerlendirme toplantısında benimsenerek, 1 adet kanatlı kesimhanesinin günlük kesim kapasitesinin 200 bine yükseltilmesi, mevcut kümeslerini rehabilite edilmesi, küçük kapasiteli aile işletmeleri yerini büyük entegre tesislere bırakması ve dönemlik piliç kesiminin 10 milyon adete çıkarılması, bu amaçla 30 bin kapasiteli 300 adet yeni kümesin kazandırılması ve çiftliklerin arazisi işe yaramayan ve ekim yapılmayan düz arazilerde kurulması için yatırımcılara çağrı yapıldı.

Ziraat Bankası düşük faizli yatırım kredisi kullandırmaya başlaması ile yeni etlik piliç kümeslerinin sektöre kazandırıldığı ve dönemlik kurulu kapasitenin 1.878.600'e yükseldiğini görüyoruz. Daha sonra Samsun'da kurulu bulunan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme İl Koordinatörlüğü etlik piliç sektöründe yeni kümes yapımlarına %50-65 oranında hibe desteği sağlanacağı açıklaması sektör için yeni bir başlangıç oldu. Bu çağrıya sektörde gelecek gören yatırımcı duyarsız kalmadı. İlk aşamada 33 girişimciye Samsun TKDK tarafından sağlanan 34,5 milyon TL hibe desteği ile 1.575.000 adet/dönem piliç beslenmeye başlanan 88 modern kümes kurula-

rak üretime geçildi. Böylece Samsun'da bir dönemde 1.878.600 adet olan canlı etlik piliç üretim kapasitesi ilave 1.575.000 adet ile 3.454.000 adet/döneme ulaştı. Halen devam eden 25 girişimciye ait 1.237.000 adet/dönem kapasiteli 69 kümesin tamamlanarak üretime geçmesi ile sektörün kapasitesi bir dönemde 4.691.000 adete yükselecektir. Bir yılda yapılacak altı dönemlik yetiştirme periyodu ile toplam 28.146.000 adet canlı etlik piliç, 56.292 ton/yıl mamul piliç eti üretimi hedeflenmektedir.

Sağlanan hibe destekler ile tüm kümeslerde havalandırma, ısıtma, soğutma, yem ve su idaresi tamamen otomatik ekipmanlarla üretim yapan yüksek standartlardaki kümeslere geçişte Samsun'da faaliyette bulunan ve piliç eti üretimi sektörüne yön veren Köy-Tür firmasının varlığı ile doğrudan ilişkilidir.

Samsun'da üretimin her anında, her aşamasında Köy-Tür var. Köy-Tür kuralları belirlenmiş sözleşmeli üretim modeli ile üretici ile işbirliğine girdi. Yemden damızlık yumurta ve civciv üretimine, sözleşmeli yetiştiricilikten et üretimine kadar tam bir entegrasyon içinde çalışıyor. Firmanın Kırıkkale ili Balışeyh ilçesinde bulunan 280 bin kapasiteli damızlık kümeslerinde üretilen kuluçkalık yumurtalar Ankara Elmadağ ve Kayseri Talas'taki kuluçkahanelerde civciv çıkartılıyor. Daha sonra bu civcivler sözleşme yapılan çiftliklere sevk ediliyor. Ayrıca firmanın bulunan yem fabrikasında üretilen yem sözleşmeli çiftliklere gönderiliyor. Firma Samsun'da şu anda 117 çiftlikle sözleşmeli üretim yapıyor. Yetiştirme kümeslerinde sağlıklı koşullarda yetiştirilen ve 45 gün sonra kesim ağılığına gelen piliçle şirket araçları Köy-Tür entegre tesislerine getirilip burada kesiliyor Tesisin kesim kapasitesi 8.000ad/saat olup, sağlık için gerekli önlemler hiç aksatılmadan alınmakta. Üreticilere bakım hizmetleri

karşılığında hak edişleri, hayvan çıkışını takiben firma tarafından üreticiye takdim ediliyor.

Küçük ve orta ölçekli firmaların serbest koşullarda faaliyette bulunmalarının gerçekten zordur. Bu nedenle sözleşmeli üretim modeli geçerli olan ve tavsiye edilen bir üretim sistemidir.

Fakat sözleşmeli üretim sistemi karar alma sürecinde, üretici ile entegre tesis arasında dengenin sağlanabilmesi ve serbest piyasa koşullarında en isabetli kararların verilebilmesi için, üreticilerin birleşerek kendi aralarında kooperatifler ya da üretici birlikleri oluşturmalarının faydalı olacağı düşünülmektedir.

2010 yılından sonra yeni yatırımlarla sektörün kapasitesinin büyümesi entegrasyon ile işletmeciler arasında oluşan güven duygusunun bir sonucudur. Üreticisiyle birlikte büyüme ve birlikte kazanma ilkesi sektörün kendine olan özgüvenini artıracaktır. Entegre tesis tarafından civciv ve yemin yeterli ve zamanında temin edilmesi, alım fiyatlarındaki istikrar, üretici hak edişlerinin süresi içinde ödenmesi, bir yılda altı dönem üretim yapılması ve entegrasyonun pazarlamada sorun yaşanmaması Samsun'da piliç eti sektörünün sürdürülebilirliğini sağlayacak ve yeni yatırımların önü açılacaktır.

Samsun'da son yıllarda yaşanan kapasite artışının devam etmesi Samsun ekonomisinde yüksek katma değer oluşturacaktır. Bunun için TKDK tarafından sağlanan hibelerden maksimum düzeyde faydalanmak, ilimiz açısından hayati önem arz etmektedir. Bu bakış ve ihracat hedefli üretim projeksiyonu ile etlik piliç sektöründe Bolu ve Bandırma düzeyinde bir üretimi yakalamak hiç de zor değildir.

SAMSUN İLİ SAHİL MERALARINDA ÇALI SORUNU

Fatih ALAYLI

Ziraat Yüksek Mühendisi / KTAE

İlknur AYAN

OMÜ Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Öğretim Üyesi

1. GİRİŞ

Meralar, hayvanların ve dolayısıyla insanların beslenmesinde tarihin her döneminde çok önemli rol oynamıştır. Uzun süre yaban hayvanlarının otlatma alanı olan meralar, bazı hayvanların evcilleştirilmesinden sonra insanlar için ekonomik önem taşımaya başlamıştır. Başlangıçta göçebe yaşama yön veren ve göçün yönünü belirleyen en önemli faktör hiç şüphesiz meralar olmuştur. Yemin en bol ve en besleyici olduğu yerlere doğru yönelen ve devamlı hareket halinde olan bu göçebe sistem, bugün bile yeryüzünün çoğu yöresinde hala başarılı bir şekilde uygulanmaktadır (Altın, 1992).

Nispeten düz ve taban suyu yakın olan taban arazilerde otlatma amacıyla kullanılan, toprak ve topoğrafik yapısı itibarıyla çayır arazisi olan taban meraların üzerlerindeki bitki örtüsü, bir taraftan hayvanlara yem kaynağı olarak hizmet ederek insanların hayvansal gıda maddeleri gereksinimini karşılarken, diğer taraftan toprağı yağmur ve rüzgar gibi doğal kuvvetlere karşı da korurlar. Yağış mera bitki örtüsü tarafından bir sünger gibi emilerek, toprağın derinliklerine kadar inmesini sağlar ve bu su, insanların içme suyu olarak yararlandığı yer altı su kaynaklarını besler.

1.1 Meralar ve Önemleri

Doğal çayır-mera alanları 3,5 milyar hektarla Dünya tarım alanlarının %72'sini ve karalarında %27'sini oluşturmaktadır.(Ojima ve diğ., 1993). Dünya gıda üretiminin % 16'sının da meralardan sağlandığı belirtilmektedir (Holechek ve diğ., 2004). Dünyadaki hayvansal üretimin kaba yem ihtiyacının yaklaşık % 70'inin meralardan sağlandığı tahmin edilmektedir (Lund, 2007).

Son 50 yılda %70 oranında daralan mera varlığını konusundaki istatistikler çelişmekte ve kullanılan kaynaklara göre (FAO, DİE, eski Köy Hizmetleri Gen. Md.vb.) çok önemli farklılıklar gözlenmektedir.

Ancak hiç kuşkusuz mera alanları 1940'lı yıllarda 44

milyon ha dolaylarında iken, 4342 sayılı mera kanunu(28 Şubat 1998) ile toplam 38.450 köyde tespit(7.85 mil. ha), tahdit ve tahsis(1.72 mil. ha 13.469 köy) çalışmaları yapılmış ve günümüze kadar yaklaşık 3/4 oranında azalarak 14.6 mil ha. a düşmüştür (Serin, 2011).

Bu süreçte, bir büyük baş hayvan birimine düşen otlatma alanı 4.45 ha iken, günümüzde bu alan 0.85 ha'dır(Sürmen ve diğ., 2008).

Meraların Önemi

1. Biyolojik yaşam çemberinde, bitki temel ögesi,
2. Biyolojik çeşitliliğin ve bitkisel gen kaynaklarının önemli kaynağı,
- 3.Yabani ve evcil hayvanlar için yaşam alanı ve yem kaynağı,
- 4.Toprakların verimliliğini artırma ve muhafazasında,
- 5.Su kaynaklarının oluşumu, gelişimi ve kalitesini etkilemesi yönüyle,
- 6.Sürekli bir bitki örtüsü ile yeryüzü ısınması ve sera etkisinin azaltılmasında,
7. Bir çok tıbbi bitkiyi bünyesinde barındırması,
8. İyi bir balözü kaynağı bakımından çok önemlidir,
9. Ekonomik değerleri,
10. Kırsal kesimin yakacak ihtiyacına katkı sağlaması,
11. Turizm amaçlı kullanılması,

1.2 Hayvan Beslenmesinde Gerekli Olan Kaba Yem İhtiyacının Karşıllanması

Çayır-Meralar: Ülkemizde 14.6 milyon ha Çayır-mera alanı (ülke topraklarının yaklaşık üçte biri, % 20) bulunmakta olup, bunun 14 milyon ha'nını mera, 600 bin ha'nını ise çayırlar oluşturmaktadır(Serin, 2011). Meralardan üretilen toplam kuru ot miktarı yılda 10 milyon tondur. Çayırlardan ve yembitkilerinden elde edilen kuru ot miktarı ise yılda 7.6 milyon tondur. Ülke genelinde üretilen toplam kuru ot miktarı yılda 17.6 milyon tondur. 1 BBHB (500 kg canlı ağırlığında bir sığır): ağırlığının

1/10 kadar yaş ot, 1/40 kadarda kuru ot tüketir. Dolayısıyla günde 50 kg yaş, 12.5 kg kadarda kuru ot tüketir. Bu hesaba göre, 1 BBHB yılda 12.5 kg x 365 gün: 4.56 ton kuru ot tüketir.

Türkiye genelinde yaklaşık 12 milyon BBHB mevcuttur. Dolayısıyla ülkemizde toplam hayvanlarımızın beslenebilmesi için yılda yaklaşık 55.5 milyon ton kuru ota (yaşam paylarının karşılanması için) ihtiyaç vardır. Bu hesaplamalarda hayvanların çayır-merada 1 yıl değil de 6 ay (Nisan-Ekim) otlatılacağı düşünülürse, gerekli olan toplam kuru ot miktarı yaklaşık 27.7 milyon tondur. Dolayısıyla söz konusu açık 27.7-17.6: 10.1 milyon ton kuru ottur.

1.3 Meraların Üstlenmiş Olduğu Bu Görevleri Kesintisiz Yerine Getirebilmesi

Bu alanlardan yararlanırken otlatma amenajmanına dikkat edilmesi ve tür kompozisyonunun değişimine (yabancı otların, çalılırların ve dikenli bitkilerin artması) neden olacak aşırı gübreleme, tohumlama gibi rekabet şartlarını değiştirici uygulamalardan mümkün olduğunca kaçınılması gerekir.

Birçok yararları ile ülke ekonomisine katkıları bakımından mevcut çayır ve mera alanlarının hızlı bir şekilde ıslah edilmesi ve ot üretimlerinin artırılması gerekmektedir.

Çayır ve mera alanlarında ıslah çalışmalarına geçilmeden önce, bu alanların doğal bitki örtüleri incelenmeli, yapısal özellikleri ve mevcut sorunları ortaya konulmalıdır (Aydın ve Uzun, 2002).

Bu seminer kapsamında Samsun ili kıyı kesiminde yer alan taban meralarda gözlem ve incelemeler yapılarak çalı ve dikenli bitkilerin önemli bir sorun olduğu belirlenmiştir.

2. SAMSUN İLİNİN COĞRAFİK DURUMU

Samsun ili Karadeniz sahil şeridinin orta bölümünde, Yeşilirmak ve Kızılırmak nehirlerinin Karadeniz'e döküldüğü deltalar arasında yer almaktadır.

Coğrafi konum olarak Samsun; 40° 50' – 41° 45' kuzey enlemleri, 37° 08' – 34° 25' doğu boylamları arasında bulunmaktadır.

3. SAMSUN İLİ İKLİM DURUMU

Samsun ilinin sahil şeridinde ılıman iklim, iç kesimlerinde ise karasal iklim görülmektedir.

Samsun ve çevresi yarı nemli iklim kuşağında yer almasına rağmen, bitkilerin suya en fazla ihtiyaç duyduğu yaz aylarında düşen yağış miktarı oldukça azdır.

Ülkemizin ve ilimizin sırasıyla ortalama sıcaklık ve

ortalama yağış miktarlarına bakacak olursak; Samsun 13.5 OC - 693.9 mm/yıl ve Türkiye 12.7 OC-642.8 mm/yıl'dır.

4. SAMSUN İLİ ARAZİ KULLANIM DURUMU VE KABA YEM ÜRETİMİ

Şekil 4.1 Samsun ili arazi kullanım durumu (Anon. b, 2012)

4.1 Yem Bitkileri Ekiliş Ve Üretim Alanları, Mera Varlığı Ve Kaba Yem Üretimleri, Büyük Ve Küçükbaş Hayvan Varlıkları Bakımından Ülkemiz Ve Samsun'un Kıyası

KARŞILAŞTIRMA	YILLAR									
	1991	1995	2000	2005	2011	1991	1995	2000	2005	2011
	Üretim Alanı (1000 da)	Üretim Miktarı (ton)	Üretim Alanı (1000 da)	Üretim Miktarı (ton)	Üretim Alanı (1000 da)	Üretim Miktarı (ton)	Üretim Alanı (1000 da)	Üretim Miktarı (ton)	Üretim Alanı (1000 da)	Üretim Miktarı (ton)
SAMSUN	20.4	4.938	20	9.146	25.3	9.115	175	29.000	349	139.06
TÜRKİYE	2.563	993.463	3.001	1.270.68	3.563	1.308.250	7.553	1.735.300	11.941	4.607.5

Anon. c, 2012- (SıralıkMısır Harici)

Çizelge 4.2 Yem bitkisi ekiliş ve üretim miktarları
Tarla tarımı içinde yem bitkileri ekiliş oranı;
Türkiye % 5.41
Samsun % 6.10

Büyükbaş hayvan varlığı;
* Türkiye 11.454.526 adet
* Samsun321.001 adet (% 2.8)
Küçükbaş hayvan varlığı;
* Türkiye 29.382.930 adet
* Samsun 160.824 adet (% 0.5)
146.861 adet koyun,
13.963 adet keçi
Samsun ilinde üretilen kaba yem, mevcut hayvan varlığının ihtiyacı olan kaba yemin yaklaşık dörtte birini, Türkiye de üretilen kaba yem ise yaklaşık beşte birini karşılamaktadır (TUIK , 2011).

Çizelge 4.3 Türkiye ve Samsun'da bazı büyük ve küçükbaş hayvan varlığı

4.2 Samsun'da hayvanların kaba yem ihtiyacını karşılama

- *Tarla tarımı içinde yem bitkileri oranının artırılması,
- *Kışlık tahılların hasadından sonra özellikle sulanabilir alanlarda yem bitkileri yetiştirilmesi,
- *Kışlık ara ürün olarak yem bitkileri yetiştirilmesi,
- *Çok yıllık yem bitkileri tarımının artırılması
- *Çayır - meraların bir an önce ıslah edilmesi ve kullanımının kontrol altına alınması,
- *Bölgede mevcut olan fındık altı vejetasyonlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

5. SAMSUN SAHİL KESİMİNDE YERALAN BAZI MERALARIN DURUMU VE BELİRLENEN BİTKİ TÜRLERİ

Samsun taban meralarında daha önce yapılan çalışmalar ve gözlemler sonucunda, bu alanların büyük bir kısmında aşırı otlatma ve yüksek taban suyu nedeniyle bitki örtüsü tahrip olmuş, yabancı otların, çalılarının ve dikenli bitkilerin oranı artmıştır. Sonuçta bu durum nitelik ve nicelik yönünden meradan elde edilen verimi azaltmakta, hayvanların otlamasını engellemektedir. (Acar ve diğ., 1999; Mut ve diğ., 2009; Sürmen, 2008).

Samsun ili kıyı kesiminde yer alan taban meraların çalı sorununu belirlemek amacıyla bu meraları temsil edecek şekilde bazı köy meralarında gözlem ve incelemeler yapılmıştır. İncelenen meraların yüksekliği 4 m civarındadır. Belirlenen meralarda gözlem ve incelemeler 2013 yılı Ekim – Kasım aylarında yapılmıştır. Bu meralar;

*Terme

Sakarlı Beldesi, Ahmetbey Köyü*, Taşpınar Köyü*, Söğütlü Köyü*

*Çarşamba

Kumtepe Köyü Ve Demirarslan Köyü

*Tekkeköy

Hamzalı Köyü*, Aşağıçinik Köyü*

*19 Mayıs

Engiz Köyü, Yörükler Köyü, Beylik Köyü

*Bafra

Doğanca Beldesi*, Koşu Köyü*, Kaygusuz Köyü, Koruluk Köyü*, Üçpınar Köyü, Elifli Köyü, Koşu Köyü* Baltalık Mah, Türbe Köyü.

Not: * olanlar ıslahı yapılan meralar.

Mera üzerinde sorunlu alanlar ve sorunlar gözlemlenmiş, fotoğraflarla kaydedilmiştir.

Hemen hemen bütün meralarda benzer çalı, ağaç ve dikenler mevcut olup, meraların kullanım durumuna göre yoğunlukları farklıdır.

Kısaca bu meraların bitki örtüsü durumuna bakacak olursak;

Poaceae familyasından;

Poa pratensis L., Alopecurus myosurides Hudson, Cynodon dactylon L., Lolium perenne L., Poa annua L., Agrostis castellana Boiss., Paspalum paspalodes Scribn., Cynosorus cristatus L., Vulpia ciliata Dumort., Bromus erectus L.

Fabaceae familyasından;

Trifolium resupinatum L., Trifolium hybridum L., Medicago hispida L, Trifolium meneghinianum Clem., Trifolium repens L., Lotus corniculatus L., Trifolium subterraneum L., Trifolium dubium L, Medicago lupulina L.

Diğer familyalar;

Bellis perennis L., Ranunculus muricatus L., Plantago lanceolata L., Carex divulsa Stokes., Rumex acetosella L., Cyperus rotundus L., Taraxacum hypnum L., Geranium asphodeloides Burm., Euphorbia palustris L.

Koşu Köyü Baltalık Mah.-Bafra

Elifli Köyü-Bafra

Çalı ve Ağaçlar;

Crataegus monogyna L. (Alıç), *Fraxinus excelsior* L. (Dışbudak), *Cornus sanguinea* L. (Yabani kızılca), *Ulmus glabra*. (Kara ağaç), *Fagus orientalis* (Kayın), *Clematis vitalba* (Orman asması), *Hedera helix* (Adi orman sarmaşığı), *Lauris nubilis* (Defne), *Elaeagnus angustifolia* (Yabani iğde), *Ilex aquifolium* L. (Çoban püskülü),

Quercus sp. (Meşe), *Alnus glutinosa* (Kızıl ağaç), *Ligistum vulgare* L. (Kurtbaharı), *Humulus lupulus* (Şerbetçi otu), *Acer cappadocicum* (Akça ağaç).

Dikenler ve Dikenli Çalılar;

Smilax excelsa L. (Öz diken), *Rubus* sp. (Böğürtlen), *Paliurus spina – cristi* Miller (Karaçalı), *Rosa canina* L. (Kuşburnu), *Rhamnus cathartica* (Ak diken), *Ruscus aculeatus* L. (Tavşan kirazı), *Eryngium* sp. (Çakır diken), *Cirsium siphyleum* CA. (Keçi köy göçüren), *Centaurea carduiformis* DC. (Peygamber çiçeği), ayrıca bazı meralarda *Juncus* sp. (Özellikle *Juncus effusus* L.) sorunu mevcuttur. (Ondokuz Mayıs- Yörükler, Bafra- Fener ve Doğanca Köyleri gibi.)

5.1 Meralarda Çalı Ve Ağaçların Artması

*-Otsu bitkilerin üstünü kapatarak yaşam şansı tanımamaları ve merada otsu bitkilerin değişmesine,

*-Hayvanların meradan faydalanacağı maksimum alanın giderek azalması ve meranın verimli kullanılamamasına,

*-Dikenli ve sert yapılı çalılar otlama esnasında hayvanların yaralanmalarına ve hastalıkların bulaşmasına,

*-Bazı çalılarının bünyelerinde bulunan tanen ve diğer içerikleri ile besin maddelerinin alınımı ve yararlanılabilirliğini azaltmaktadırlar.

6. TABAN MERALARDA NEDEN ÇALILAR ARTIŞ GÖSTERDİ?

*1)- Kazık köklü olduklarından mevcut besin kaynakları, su ve güneşten daha fazla istifade etmeleri

*2)-Bölgenin gelişimlerine çok elverişli olması

*3)- Hızla gelişimlerini sürdürmeleri yani istilacı olmaları

*4)- Bu çalımsı bitkileri değerlendirecek özellikle küçükbaş hayvan sayısının hızla azalması neticesinde fazlaca yayılmaları

*5)-Meralarda bazı bakım işlemlerinin yapılmaması (temizleme biçmesi, sürgü ve merdane çekme, su düzenin ayarlanması, havalandırma)

*6)-Eskiden çiftçiler tarafından yakacak, çit vs. olarak kullanımının yeni kaynakların çıkmasıyla terk edilmesi

*7)-Yakılarak, kesilerek ya da ilaçlanarak yok edilme-ye çalışılsa bile yeniden hızla büyümeleri.

*8)-Genellikle taban meralarda büyükbaş hayvanlar bulunduğundan çalıları değerlendirememeleri neticesinde fazlaca yayılmaları

7. ÖNERİLER

Samsun ili sahil şeridinde yer alan taban meralarda yapılan gözlemler sonucu, bazı taban meraların kullanılamayacak kadar çalı ve çalımsı bitkilerle kaplı (% 80 – 90 oranında) olduğu belirlenmiştir.

Bu meralarda otsu bitkilerin oranı çalılar seyreklettikçe artmaktadır. Bu nedenle çalı tipi bitki örtüsünün kontrol altında tutulması, bu alanların hayvan yetiştiriciliği açısından çok daha kaliteli ve yüksek kaba yem üretebilme potansiyeline sahip olmalarını sağlayacaktır.

Bu alanların en kısa zamanda uygun ıslah yöntem ya da yöntemleri belirlenerek iyileştirilmeleri ve iyi bir mera amenajmanı ile desteklenmeleri gerekmektedir.

Hamzalı Köyü – Tekkeköy(2007)

Hamzalı Köyü – Tekkeköy(2014)

GIDA VE GIDA İLE TEMAS EDEN MADDE VE MALZEMELERİ ÜRETEN İŞ YERLERİ İÇİN HİJYEN ESASLARI VE İYİ HİJYEN UYGULAMALARI KILAVUZU

Sibel ÖZÇAKMAK, Çiğdem Mine KURNAZ
Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Gıda hijyeni, yarı mamul ve mamul maddenin depolama, işleme, muhafaza ve satış aşamalarında fiziksel, kimyasal ve biyolojik tehlikelerle temas etmesinin engellenmesi demektir. Tüm bu koşullar gıda ile temas eden ambalajların hijyeni ile de doğrudan alakalıdır.

Gıda ile temas eden tüm madde ve malzemelerin üretim esnasında uyması gereken zorunlu koşullar, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının yönlendirmesi ile Ambalaj Sanayicileri tarafından "Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzeme Üreten İşletmeler İçin İyi Üretim Uygulamaları Rehberi"nde sunulmuştur.

Bu rehber, ambalaj malzemesinin hammadde kabulünden üretimi, depolanması, sevkiyatına kadar olan tüm süreçlerde Gıda Güvenliği ve Hijyen esaslarını dikkate alarak süreçte rol oynayan tüm tedarikçilere, depolama ve nakliye de dahil olmak üzere hijyen yönetim sistemi gerekliliklerini kapsamaktadır. Kılavuz; Gıda ve Hijyenin önemi, Yönetimin sorumluluğu, Tehlike Analizi ve Risk Değerlendirme, Temel Hijyen Kuralları, Üretim Kuralları, Bulaşma Kaynakları, Personel hijyeni ve ilgili dökümanlardan oluşmaktadır.

Gıda ile Temas Eden Madde Ve Malzeme Üreten İşletmelerin Kayıt İşlemleri ile İyi Üretim Uygulamalarına Dair Yönetmelikte öngörülen asgarî teknik ve hijyenik şartları taşımak, gıda işyeri kayıt işlemlerini ve aynı zamanda Yö-

netmelikte belirtilen koşulları sağlamak zorundadır.

AMBALAJLAMA-HİJYEN-DENETİM

Gıda ambalajı hijyen gereklilikleri, ürün güvenliği ve sağlığı açısından takip edilmesi gereken prosedürleri kapsamaktadır. Hijyenik koşullarda üretilen bir gıda, ambalaj hijyeni sağlanmış bir madde ve malzeme ile korunabilir. İnsan sağlığı, gıdanın kalitesi ve duyuşsal nitelikler açısından ambalaj malzemesi önemlidir. Ambalaj malzemeleri sebep olabileceği tehlike ve riskler açısından kimyasal geçiş veya bulaşma ihtimalleri değerlendirilmelidir.

Ambalaj üreticilerinin kalite, hijyen ve ürün güvenlik sistemlerinin denetimleri, Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve yem kanunu (11.06.2010-5996), Gıda ile temas eden madde ve malzeme üreten işletmelerin kayıt işlemleri ile iyi üretim uygulamaları (03.08.2012-28373), Gıda maddeleri ile temasta bulunan plastik madde ve malzemeler tebliği (17.07.2013-28710) ve diğer Türk Gıda Kodeksi Tebliği ve Yönetmelikleri dikkate alınarak uygulanmaktadır.

Şubat 2014'de Ambalaj Sanayicileri Derneği tarafından hazırlanan ve TC Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı onayı ile basılan bir kılavuz yayınlanmıştır. Kalite ve hijyen konularında tehlike ve risk değerlendirmeleri, ön koşulların sağlanabilirliği, yasal zorunlulukların yerine getirilebilmesi ve İyi Üretim Uygulamaları dahilinde sürecin doğru şekilde işlemlerini sağlayabilmek amacıyla üreticiler, dağıtıcılar veya son madde ve malzemeleri ihraç edenleri kapsamaktadır.

Böylece gıda ile temas eden madde ve malzeme üretimi için kullanılan malzeme ve ürünlerin üretimleri, kullanımları, sevkiyatları, depolanmaları sırasında gerekli hijyen esasları ve işlem sürekliliğinin tüm zincir boyunca devamı için Hijyen Yönetim Sisteminin oluşturulması sağlanmaktadır.

T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD) işbirliğinde "Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzeme Üreten İş Yerleri İçin Hijyen Esasları ve İyi Uygulama Kılavuzu", ulusal ve uluslararası standartları temel alır.

KILAVUZ İÇERİĞİ

1. AMAÇ VE KAPSAM
2. MEVZUAT
3. TANIMLAR
4. GIDA VE HİJYENİN ÖNEMİ
5. YÖNETİMİN SORUMLULUĞU
6. TEHLİKE ANALİZİ VE RİSK DEĞERLENDİRME
7. TEMEL HİJYEN KURALLARI
8. ÜRETİM KURALLARI
9. BULAŞMA
10. PERSONEL
11. İLGİLİ DÖKÜMANLAR

İçeriğin tamamı için;

<http://www.ambalaj.org.tr/files/downloads/Hijyen-Kilavuzu-17-03-2014.pdf>

AMBALAJ VE AMBALAJ MALZEMELERİ ÜRETİM ZİNCİRİNDE GHP UYGULANARAK;

1. ÜST YÖNETİMİN SORUMLULUĞU VE SÜREKLİ İYİLEŞTİRME
2. TEHLİKE VE RİSK YÖNETİMİ
3. TEKNİK YÖNETİM SİSTEMİ
4. FABRİKA STANDARTLARI
5. ÜRÜN VE PROSES KONTROL
6. PERSONEL İLE İLGİLİ ŞARTLAR

Böylece AIB, BRC/IOP gibi uluslararası standartlar için gerekli koşullar da sağlanmış olmaktadır. Halk sağlığı ve gıda güvenliği için ambalaj malzemelerinin güvenilirliğinin belgelendirilmesi aynı zamanda üretici firma için ticaret zincirinde güven ve müşteriye teminat sağlar.

Kılavuzda yer alan önemli bazı önemli koşullar:

BÖLÜM 7.3.2 HİJYEN EĞİTİMİ

Kuruluş, gıda hijyeni ve yasal mevzuat konularında kontrol etmeli ve kendi personeli, geçici ve dış kaynaklı personeli bilgilendirilmelerini ve/veya eğitilmelerini sağlamalıdır. 5 Temmuz 2013 tarih ve 28698 sayılı Resmi Gazete'de Hijyen Eğitimi Yönetmeliği yayınlanmıştır. 19.03.2014 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı bir genelge ile bu eğitim zorunluluğuna Gıda ile temas eden madde ve malzeme üreticileri de dahil olmuştur.

BÖLÜM 8.5. (AMBALAJLAMA)

Her ambalajın üzerinde içerisindeki ürünü tanımlayacak bilgileri içeren etiketleri bulunmalı, bu etikette üretim bilgilerine ulaşılabilecek parti seri numarası, üretim tarihi, gıda için olduğunu belirten işaretlemeler olmalıdır. Yine amba-

lajlanan ürünlerin bulaşmayı önlemek amacı ile ikincil bir ambalaj malzemesi kullanılması da önerilmektedir. Kullanılan ambalaj malzemelerinin bileşimlerinin uygun ve yasal gereklilikleri tanımlanmış olarak üretilmesi gerekmektedir. Herhangi bir toksik etkisi olan malzeme vb. Ürünler kullanılmamalıdır.

BÖLÜM 8.7 (LABORATUVAR)

Ürün güvenliği ve yasalılığı için kritik olan analizlerin şirket tarafından üstlenilmesi veya taşeron tarafından temin edilmesi durumunda, akredite bir laboratuvar veya 17025 gerekliliğine uygun olmalı.

BÖLÜM 8.9 (BAKIM)

Kullanılan ve tasarlanan tüm ekipmanlar GHP kurallarına göre olmalı, gıda ile temas eden yüzeylerde gıdaya uygun yağlar kullanılmalı, ekipman bakımı-tamiri yapıldıktan sonra temizlik ve kontrol işlemleri yapılmalı.

BÖLÜM 9.2 (MİKROBİYOLOJİK BULAŞMA)

Patojen olan ve olmayan bulaşma faktörleri kontrol edilmeli, ürünle temas eden makina yüzeyinden hammadde ve ürünlerden belli periyotlarda mikrobiyolojik ölçümler alınmalı.

BÖLÜM 9.3 (FİZİKSEL BULAŞMA)

Üretim ve depolama alanları, ürün ile teması söz konusu olan yüzeyler parçalardan ve her türlü bulaşma kaynağından arındırılmış olmalıdır. Bu alanlarda kişisel eşyalar bulunmamalıdır. Ambalaj malzemelerinin üretiminde kullanılan keskin dilme aletleri ürüne bulaşmasını engellemek için kontrol edilmelidir. Kırılabilir çok parçalı bıçaklar kullanılmayacaktır.

BÖLÜM 9.4 (KİMYASAL BULAŞMA)

Ambalajlama ve ürün proseslerinde kullanılan yağlar etiketlenmeli, kimyasallar ürün bulaşmasına karşı kontrol edilmeli, yalnızca gıdaya uygun yağlar kullanılmalı, temizlik malzemeleri belirlenmiş alanlarda depolanmalı, sızıntılardan dolayı bulaşma kaynaklarından kaçınılmalı, baskı ve kaplama malzemelerinin yarı mamül ve son ürünlerdeki durumları, transfer mekanizmaları incelenerek bu malzemelerin tehlike durumları tanımlanmış olmalıdır. Ambalaj malzemeleri bulaşma riskinden arındırılmış olmalıdır. Ambalaj malzemelerinde baskılı ve/veya kaplı yüzeylerinin (lak vb.) malzemenin gıda ile temas eden yüzeyi ile doğrudan teması engellenecek şekilde depolanması gerekmektedir.

Gıda ile temas eden ambalaj malzemesinin üzerinde ambalaj üreticisinin İşletme Kayıt Numarası ve Gıda ambalajını temsil eden Bardak-Çatal simgesinin basılı olması gerekmektedir.

2014 YILI

Sıra No	Mazot Gübre ve Toprak Analiz Desteği	Mazot Destekleme	Gübre Destekleme
1	Peyzaj ve Süs bitkileri, Özel Çayır, Mera ve Orman emvali	3,1 TL/dekar	4,3 TL/dekar
2	Hububat, Yem bit., Baklagiller, Yumru bit., Sebze, Meyve	4,6 TL/dekar	6 TL/dekar
3	Yağlı Tohumlu bitkiler ve Endüstri Bitkileri	7,5 TL/dekar	7,5 TL/dekar
4	Toprak Analiz Desteği (2013 ÇKS Kayıtlı Üreticileri)		2,5 TL/dekar
YENİ	Sözleşmeli aspir,kanola ve soya fasulyesi üretimi yapan üreticilere fark ödemesi desteğine ilave olarak 10 TL/da destekleme ödenir.		
Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline Göre Fark Ödemesi Desteği			
1	Yağlık Ayçiçeği	30 KR\$/Kg	
2	Kütlü Pamuk (yurt içerisinde üretilen sertifikalı tohumları kullananlar)	55 KR\$/Kg	
3	Soya Fasulyesi	50 KR\$/Kg	
4	Kanola	40 KR\$/Kg	
5	Dane Mısır	4 KR\$/Kg	
6	Aspir	45 KR\$/Kg	
7	Zeytinyağı	70 KR\$/Kg	
8	Buğday	5 KR\$/Kg	
9	Arpa, Çavdar, Yulaf, Tritikale	5 KR\$/Kg	
10	Çeltik, Kuru Fasulye, Nohut, Mercimek	10 KR\$/Kg	
11	Çay	12 KR\$/Kg	
Hayvancılık Desteklemeleri			
1	Sütçü ve kombine ırklar ve melezleri ile etçi ırkların melezleri anaç siğir	225 TL/baş	
2	Etçi ırklar Anaç Siğir	350 TL/baş	
3	Anaç Manda	400 TL/baş	
4	Sütçü ve kombine ırklar ve melezleri anaç siğir soy kütüğü ilave	70 TL/baş	
Tohumlama Sonucu Doğan Buzağılara Yapılan Destekleme			
1	Suni tohumlamadan ve etçi ırklardan doğan buzağı	75 TL/baş	
2	Döl kontrolü projesi kapsamındaki suni tohumlamadan doğan buzağı ilave	35 TL/baş	
3	Yerli ırk veya melez siğirlerin, etçi ırk boğa spermasıyla suni tohumlamasından doğan buzağı ilave	75 TL/baş	
YENİ-Sürü Yöneticisi İstihdamı Desteği Uygulaması			
1	500 baş ve üzeri küçükbaş hayvan sayısına sahip işletmelere sürü yönetici istihdamı desteği	5.000 TL/İşletme	
YENİ-Besilik Materyal Üretim Desteği			
1	Besilik Materyal Üretim Desteği (Baş)	Anaç Siğir Buzağı	350 TL/baş 150 TL/baş
Damızlık Koyun - Keçi Yetiştiriciliği Yapan Yetiştiricilere Yapılan Destekleme			
1	Koyun-Keçi	20 TL/baş	
Tiftik Keçisi Yetiştiricilerine Yapılan Destekleme			
1	Tiftik	20 TL/baş	
Süt Desteklemeleri			
1	Manda, koyun-keçi sütü	0,2 TL/lt	
İnek sütü için ise soğutulmuş süte farklı olmak üzere Bakanlığın belirleyeceği dönemler ve miktarlarda ödeme yapılır. Çiğ sütün değerlendirilmesi için Bakanlığın belirleyeceği dönemlerde usul ve esaslara göre ödeme yapılır.			
İpekböceği Desteklemeleri			
1	Tohum	30 TL/adet	
2	1. Sınıf yaş koza, damızlık koza diğer	30 TL/kg	
Arı Yetiştiriciliği Desteklemesi			
1	Arılı Kovan	10 TL/adet	
2	Bombus Arısı	60 TL/koloni	
Su Ürünleri Desteklemesi			
1	Alabalık	0,65 TL/kg	
2	Çipura-Levrek	0,85 TL/kg	
3	Yeni türler	1 TL/kg	
4	Midye	0,05 TL/kg	
Yem Bitkileri Desteklemesi			
1	Yonca (sulu)	50 TL/dekar/yıl	
2	Yonca (kuru)	30 TL/dekar/yıl	
3	Korunga	40 TL/dekar/yıl	
4	Tek yıllıklar	35 TL/dekar	
5	Silajlık tek yıllıklar	50 TL/dekar	
6	Silajlık mısır (sulu)	75 TL/dekar	
7	Silajlık mısır (kuru)	35 TL/dekar	
8	Yapay çayır-mera	100 TL/dekar	
Hayvan Hastalıkları ile Mücadele Desteklemesi			
1	Şap Aşısı (Büyükbaş)	0,75 TL/baş	
2	Şap Aşısı (Küçükbaş)	0,50 TL/baş	
3	Brucellosis (Büyükbaş)	1,50 TL/baş	
4	Brucellosis (Küçükbaş)	0,50 TL/baş	
Ari İşleme ve Süt Çiftliği Desteklemesi			
1	Hastalıktan ari işletme desteği	375 TL/baş	
2	Onaylı süt çiftliği desteği (ilave)	50 TL/baş	
Besî Erkek Siğir Desteklemeleri			
Bakanlıkça belirlenen miktarda ödeme yapılır.			

TARIMSAL DESTEKLEMELER

Hayvan Genetik Kaynaklarının Yerinde Korunması ve Geliştirilmesi Desteği			
1	Büyükbaş Koruma	500 TL/baş	
2	Küçükbaş Koruma	80 TL/baş	
3	Arı Koruma	40 TL/kovan	
4	Halk elinde küçükbaş hayvan ıslahı elit sürü	Anaç	35 TL/baş
		Yavru	50 TL/baş
5	Halk elinde küçükbaş hayvan ıslahı taban sürü	Anaç	35 TL/baş
		Yavru	20 TL/baş
6	Halk elinde manda ıslahı	700 TL/baş	
7	Damızlığa ayrılan manda yavrusu desteği	100 TL/baş	
Yurt içi Sertifikalı Tohum ile Sertifikalı Fidan/Çilek Fidesi ve Standart Fidan Kullanımının ve Yurt içi Sertifikalı Tohumluk Üretiminin Desteklenmesi			
Yurt içi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği			
1	Buğday	7,5 TL/dekar	
2	Arpa, Triticale, Yulaf, Çavdar	6 TL/dekar	
3	Çeltik, Yer Fıstığı, Yonca	8 TL/dekar	
4	Nohut, Kuru Fasulye, Mercimek	10 TL/dekar	
5	Susam, Kanola, Aspir	4 TL/dekar	
6	Patates	40 TL/dekar	
7	Soya	20 TL/dekar	
8	Korunga, Fiğ	5 TL/dekar	
Yurt içi Sertifikalı Fidan/Çilek Fidesi ve Standart Fidan Kullanımı Desteği			
1	Bodur meyve fidan türleri ile bahçe tesisi	150 TL/dekar	350 TL/dekar
2	Yarı Bodur meyve fidan türleri ile bahçe tesisi	150 TL/dekar	300 TL/dekar
3	Bağ ve diğer meyve fidanları ile bahçe tesisi	100 TL/dekar	230 TL/dekar
4	Zeytinde yağlık çeşitler ile bahçe tesisi	50 TL/dekar	100 TL/dekar
5	Aşılama ile çeşit değiştirme		250 TL/dekar
6	Virüsten arı fidanlara ilave olarak	50 TL/dekar	100 TL/dekar
7	Sertifikalı çilek fidesi desteği		300 TL/dekar
8	Sertifikalı/Standart antepfıstığı anacı ile meyve bahçesi tesisi	100 TL/dekar	230 TL/dekar
9	Patates sigili görülen alanlarda Sertifikalı/Standart fidan kullanım desteği	Aldığı desteğe %50 ilave	Aldığı desteğe %50 ilave
Yurt içi Sertifikalı Tohum Üretim Desteği			
1	Buğday	0,1 TL/kg	
2	Arpa, Triticale, Yulaf, Çavdar, Patates	0,08 TL/kg	
3	Çeltik	0,25 TL/kg	
4	Nohut, Kuru Fasulye, Mercimek,Aspir, Korunga, Fiğ	0,5 TL/kg	
5	Soya	0,35 TL/kg	
6	Kanola	1,2 TL/kg	
7	Susam	0,6 TL/kg	
8	Yonca	1,5 TL/kg	
9	Yerfıstığı	0,8 TL/kg	
Organik Tarım ve İyi Tarım Desteği			
1	Organik Tarım (Meyve, sebze)	70 TL/dekar	
2	Organik Tarım (Tarla Bitkileri)	10 TL/dekar	
3	Organik Tarım (Anaç Sığır, Manda)	150 TL/baş	
4	Organik Tarım (Buzağı)	50 TL/baş	
5	Organik Tarım (Anaç koyun, keçi)	10 TL/baş	
6	Organik Tarım (Arılı kovan)	5 TL/kovan	
7	Organik Tarım (Alabalık)	0,35 TL/kg	
8	Organik Tarım (Çipura-levrek)	0,45 TL/kg	
9	İyi Tarım Uygulamaları (Meyve, Sebze)	50 TL/dekar	
10	İyi Tarım Uygulamaları (Örtü altı)	150 TL/dekar	
Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Desteği			
1	Biyoteknik mücadele desteği	110 TL/dekar	
2	Biyolojik mücadele desteği	350 TL/dekar	
	Örtüaltı paket Toplama	460 TL/dekar	
4	Biyoteknik mücadele desteği	35 TL/dekar	
5	Biyolojik mücadele desteği	35 TL/dekar	
	Açık alanda paket toplamı	70 TL/dekar	
Tarımsal Danışmanlık Sistemi Katılım, Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sistemi Kayıt, Araştırma Geliştirme Projeleri ve Patates Sigili Hastalığı Alternatif Destekleri			
1	Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Katılım Desteği	375 TL/işletme	
2	Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Desteklenmesi	600 TL/işletme	
Araştırma Geliştirme Projeleri:			
Bakanlığın ve tarım sektörünün ihtiyaç duyduğu öncelikli konulara ilişkin bilgi ve teknolojilerin geliştirilmesi ve çiftçiler ile tarımsal sanayicilere aktarılması amacıyla, uygun görülen araştırma-geliştirme (ARGE) projelerine,2013-2016 cari yılları içinde destekleme ödemesi yapılır.			
Küçük ve Orta Ölçekli Aile İşletmelerine Hayvancılık Desteği			
	İnşaat (tadilat veya yeni yapım)	Damızlık desteği	
Küçükbaş	100 - 200 baş kapasiteli %50 hibe	Damızlık koç alımına %80 hibe	
Büyükbaş	10 - 50 baş kapasiteli %50 hibe	Etçi ve kombine ırk boğa alımına %80 hibe	

SAMSUN İLİMİZDE ORGANİK TARIMIN GELİŞİM SÜRECİ VE MEVCUT DURUM

Burhan HEKİMOĞLU, Dr. Ali Korkmaz
Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Küresel ısınma, beslenmeden kaynaklanan hastalıklar ve olumsuz çevre koşulları insanları doğal hayata yönlendirmektedir. Tükettikleri her şeyin doğal yollarla üretilmiş olmasını, içinde sentetik ve kimyasal bileşenlerin bulunmamasını yani organik isteyen tüketici sayısı artmaktadır.

Organik Tarım; üretimde kimyasal girdi kullanmadan, üretimden tüketime kadar her aşaması kontrollü ve sertifikalı tarımsal üretim biçimidir. Organik tarımın amacı; toprak ve su kaynakları ile havayı kirletmeden, çevre, bitki, hayvan ve insan sağlığını korumaktır.

Bu kapsamda; tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde ve Samsun ilinde de; İnsanların sağlık ve çevre konusunda tüketici duyarlılıklarının ve gelir seviyelerinin artması, konvansiyonel olarak yetiştirilen ürünlerde ortaya çıkan olumsuzluklar, üretim ve ihracat yapan firmaların bu konuda yaptıkları reklamlar ve artan destekleyici tarımsal politikalar sayesinde organik ürünlere olan talep, ürün yelpazesini genişletmiş ve organik pazarı büyötmeye başlamıştır.

Bu gelişim potansiyelini fark eden üreticilerimizin bir kısmı organik ürün sektöründe ekonomik değeri olan başta fındık, etlik piliç, yumurta, çeltik, soya gibi ürünlerde pazar avantajını yakalamak için hemen girişimlere başlamışlardır. Bu bilinçli yaklaşımın göstergesi olarak ilimizde organik tarımın hikayesi; 1994 yılında Terme İlçesi Çamlıca Köyünde Rapunzel firması ve bir grup çiftçinin yaptığı sözleşme sonucunda organik fındık üretimi ile başlamıştır. 30 Ocak 2005 Tarihi'nde bu köyümüz Türkiye'de ilk defa "Terme Organik Fındık Tarım Üreticileri Birliği" kurarak bir ilke imza atmıştır.

Samsun Terme ilçesinde Çamlıca köy havzasıyla başlayan üretim Terme Evcı köyü havzası, Çarşamba ilçesi, Çakmak Baraj havzasında bulunan 9 köyde (Kabaceviz, Esentepe, Eğridere, Ulupınar, Ağcağüney, Gökçeçakmak, Koldere), Tekkeköy ilçesinde Yağbasan, Güzelyurt köylerinde, 19 Mayıs ilçesi Kuşkayası, Kösedik, Ormancık civar köylerin-

de, Bafra ilçesi Darboğaz civar köylerinde ve Atakum ilçesi Erikli, Elmaçukuru köylerinde, Alaçam ve Yakakent ilçelerinde organik tarım üretimi yaygınlaşmaya başlamıştır.

Samsun ilimizde bu gün itibariyle 139.771 dekar organik sertifikalı alanın 35.387 dekarında bitkisel ve hayvansal 30 farklı üründe organik üretim yapılmaktadır.

Türkiye'nin en büyük organik beyaz et ve organik yumurta tavuğu çiftliği olan YEŞİL KÜRE firmaları ulusal ve uluslararası organik pazarlarda etkin durumdadır. Bölgenin çiftçilerle sözleşmeli olarak birçok üründe organik üretim yaptıran tek firması olan EKOSAM uzun süren mücadelesini bu alanda sonlandırmıştır.

YEŞİL KÜRE Ltd. şirketi organik yumurta tavuğu çiftliği yıllık organik yumurta üretimini yaklaşık 10 milyon adede çıkarmıştır. Ayrıca bu şirket 2.000 dekar alanda organik bitkisel üretim yapmaktadır. Bu alanlarda öncelikle organik hayvancılık üretiminde yem hammaddesi olan Organik soya, organik mısır başta olmak üzere ihracata yönelik karpuz yıllık ton, domates, patlıcan, biber, tritikale, taze fasulye, aysberg marul muhtelif kışlık sebzeleri organik olarak üretilmiştir.

Organik Sektörde ekonomik değeri olan fındık, çeltik, soya, etlik piliç, yumurta öne çıkan ürünlerdir. Organik fındık olarak 870 üreticimiz 126.000

dekar sertifikalı alanımız olmakla birlikte 28.000 dekar alanda toplam (geçiş ürünleriyle birlikte) 4.000 ton üretim yapılmaktadır. Bu ürün ülke organik fındık üretiminin % 50'ine yakın bir miktardır.

Organik Çeltik üretimi olarak 8 üreticimiz 284 dekar alanda, Organik Soya olarak 7 üreticimiz 1518 dekar alanda üretim yapmaktadır.

Hayvansal üretim de organik beyaz et üretimi olarak 97.970 adet kanatlı hayvanla yıllık 569.849 kg üretim yapılmaktadır. Bu üretim ülke organik beyaz et üretiminin % 60'ını karşılamaktadır.

Organik yumurta üretiminde 35.741 kanatlı hayvanla yıllık 9.513.022 adet yumurta üretilmektedir. Bu üretim ülke organik yumurta üretiminin %35 ini karşılamaktadır.

Ayrıca organik büyükbaş hayvancılıkta 114 büyükbaş hayvanla organik et üretimi yapılırken, 282 büyükbaş hayvanla 387.937 litre organik süt üretimi yapılmaktadır. Bu ülke organik süt üretiminin %8'ine tekabül etmektedir.

Samsun ilimizde Organik üretim yapan Çiftçilerimize 2010 yılından bu güne kadar Organik Tarım Desteği olarak 1.075.159 TL, Organik hayvancılık desteği olarak 80.515 TL destek verilmiştir.

Sertifikasyon çalışmaları kapsamında Samsun Valiliğimiz Özel İdare bütçesinden Çarşamba Organik Fındık Üreticileri birliği organik tarım projesinde 246 üreticiye, 19 Mayıs Fındık Üreticileri Birliği Organik Fındık Üretimi projesinde 248 üreticiye ve 19 Mayıs ve 6 ilçe Organik Fındık Üreticileri Birliği organik tarım projesinde 138 üreticiye yaklaşık 40.000 TL sertifikasyon desteği vermiştir.

Samsun ilinde üretilen organik ürünlerimiz özellikle organik beyaz et, organik yumurta ülke bazında Migros, Carrefour marketler zincirlerinde ve organik marketlerde yoğun olarak satışa sunulmaktadır.

Ayrıca Yakakent ve Alaçam ilçelerinde 9.000 ton defne yaprağı doğadan toplanmak suretiyle organik sertifikalı üretim yapılmakta, İzmir ilindeki firmalar üzerinden ağırlıklı olarak Ukrayna'ya pazarlanmaktadır.

Samsun Ekolojik Yaşam Planlama ve Koordinasyon Kurulu" ile birlikte, "Ekolojik Yaşam ve Ekolojik Turizmde Öncü İl" ideali doğrultusunda tüm tarafların yanında olarak diğer iller için model oluşturmaktadır.

"Ekolojik Yaşam Planlama Koordinasyon Kurulu" ilimizi organik tarımda Türkiye'de söz sahibi yapacak

kararlar almakta ve uygulamaktadır. Bu amaçla ekolojik tarımda Samsun merkezli çok önemli bölgesel strateji ve hedefler belirlenmiştir.

Yukarıda bahsedildiği üzere, Samsun ilinde organik tarımla ilgili ciddi çalışmalar yapılmış olmasına rağmen bundan sonrası için yapılması gerekenler şöyle özetlenebilir;

-Samsun ilimiz ürün çeşitliliği, ürün deseni, iklimi, ekolojik dengesi ve kimyasalların oldukça az kullanımını nedeniyle organik tarımda ön plana çıkmıştır. Ancak ülkemizde her işte olduğu gibi organik tarımda da daha tabanını ve kamuoyu desteğini bulmadan çok abartılarak etkisini kısa sürede kaybetme süreci yaşayabilir. Bu nedenle gerek resmi kurumların gerekse sivil toplum kuruluşlarının fazla abartılı yaklaşımdan kaçınarak daha gerçekçi bir yol izlemesi çok doğru bir yaklaşımdır.

-Üreticileri organik tarıma yönlendirirken ilk olarak para ve çok kazanç konusu yerine öncelikle bu işin felsefesinin benimsetilmesi gerekir. İnsan, çevre sevgisi olmadan organik tarımın felsefesi içselleştirilmeden başlanan organik tarım üretimi hüsrarla sonuçlanabilir.

-Organik tarım üretiminin geliştirilmesi için verilen desteklerin devam ettirilmesi ve devletin açmış olduğu düşük faizli krediler gibi tedbirler artırılmalıdır.

-Organik tarımda ihracat gelirlerini artırmak için katma değeri yüksek işlenmiş ürünlerle pazara girmenin yolu açılmalıdır.

-Organik beyaz et ve organik yumurta dışında organik bal, organik süt, organik kırmızı et gibi gelir düzeyi yüksek tüketicinin tercih ettiği diğer hayvansal ürünlerin organik üretimi teşvik edilmelidir.

-Samsun olarak büyük bir potansiyele sahip olduğumuz doğada yetişen özellikle defne başta olmak üzere tıbbi ve aromatik bitkiler kültüre alınmalı ve sertifikasyon için üreticiler yönlendirilmeli ve desteklenmelidir.

-Organik ürün tüketiminde sivil toplum kuruluşları ve pazarlama şirketleri iç pazara yönelik tüketici bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

-Samsunda üretilen organik tarım ürünlerinden sadece fındık ve doğadan toplanan defne ihraç ürünü olarak üretilmektedir. Bunun dışında üretilen diğer ürünlerin miktarı artırılıp ihracata yönlendirilmelidir.

-İlimizde organik tarım üretimini artırabilmek için doğrudan ekilişlerin yanında sözleşmeli çiftçilik üretim modelinin geliştirilmesi faydalı olacaktır.

Lahana Kök Ur Hastalığı ve Samsun İli

Lahana Üretimindeki Önemi

Dr. Asuman SEZER / Ziraat Yüksek Mühendisi
Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

1. Giriş

Samsun İli'nde, yaklaşık 34 bin hektarda sebze üretimi yapılmakta olup; bunun 8 bin hektarını lahana grubu sebzeler (b.lahana, k.lahana, y.lahana, karnabahar, brokkoli, Brüksel lahanası, turp) oluşturmaktadır (Anonymous, 2013). İlimizde, lahana grubu sebze üretimi ise; yaklaşık 233 bin ton olup, ülke üretiminin % 25.5' ini teşkil etmektedir. Samsun İli'nde, lahana grubu sebzelerin, il ve ülke ekonomisine katkısı büyük olup; bazı önemli bitkisel ürünlerin toplam üretim değerleri içinde, lahana grubu sebzelerin üretim değeri yaklaşık olarak %7'dir.

Samsun İli'nde, lahana grubu sebzeler -yaprak lahana hariç- en çok Bafra İlçesi'nde (5400 hektar-174 bin ton) yetiştirilmektedir (Anonymous, 2013).

Samsun İli için önemli bir üretim potansiyeli oluşturan lahana grubu sebzelerde, bir üretim sezonu içerisinde, yıllara göre değişen yoğunlukta görülen bazı önemli hastalık ve zararlılarla, eğer tekniğine uygun, zamanında mücadele edilmezse, büyük verim ve kalite -dolayısıyla gelir kaybı oluşacağı kesindir. Ülkemizde yetiştirilen kültür bitkilerinde ekonomik olarak zarara neden olan toplam 506 hastalık, zararlı ve yabancı ot etmenlerinden, yıllara göre değişen yoğunluk ve çeşitlilikte yaklaşık olarak 15 tanesi bu grup sebzelerde zarar oluşturmaktadır. Bu makale; İlimizde önemli bir katma değere sahip, ihracatta ekolojik avantajımızın olduğu lahana grubu sebzelerde önemli bir hastalık olan Lahana Kök Ur Hastalığının tanımı, yayılışı ve mücadelesi konusunda özet bilgiler içermektedir.

2. Hastalığın Tanımı, Yayılışı ve Belirtileri

Lahana Kök Ur Hastalığı (Plasmodiophora brassicae) etmeni; toprak kökenli bir mantar olup; lahanagiller familyasının en önemli hastalıklarındandır. Hastalık etmeni olan mantar, dinlenme halinde, 10 yıldan daha fazla toprakta kalabilir. Uygun sıcaklık (19.5- 23°C) ve nem (%70 >) koşullarında aktif hale geçerek hastalık oluşturur. Asit topraklarda (pH<5) hastalık şiddeti artar. pH 7.0-7.2'de hastalık riski azalır. Ekili alanda; su göllenmeleri veya su baskınları hastalık gelişimini hızlandırır. Ağır ve drenajı bozuk topraklarda, hastalık gelişme riski artar. Çünkü sporlar toprakta serbest su

içinde hareket eder.

Hastalıklı fideler sararır, solar ve kök boğazında küçük urlar teşekkül eder. Tarlada, hastalıklı bitkiler kolaylıkla tanınabilir. Hasta bitkiler solar ve baş bağlamaz. Geç enfeksiyonlarda, bitkiler solgunluk belirtisi göstermediği halde bodur kalır ve küçük baş bağlar. Bitkilerin kök boğazında yumruk gibi, saçak köklerde ise parmak gibi urlar görülür. Ancak bu urları, Lahana gal böceği (Ceutorhynchus pleurestigma Marsh) ve nematod urları ile karıştırmamak gerekir. Gal böceği urları kesildiğinde, larvalar ve açtıkları galeriler görülür. Nematod urlarından farkı ise; sert olmayışı ve içlerinin mantar sporları ile dolu olmasıdır. Lahana kök urunda kesit; benekli mermer görünümündedir. Hastalığın şiddetine göre verimde azalma görülür. Çok bulaşık topraklarda ise hiç ürün alınmayabilir. Hastalık; Lahana, karnabahar, şalgam ve turpta zarar yapar. Kolza, hardal, gelincik, kokulu muhabbet çiçeği, çayır tırtılı, domuz ayrığı gibi yabancı otlar konukçuları arasındadır.

Mantar; toprakta, bitki artıkları üzerinde, Lahanagillere ait yabancı otlar üzerinde uzun yıllar canlılığını koruyabilir. Bulaşık toprak, bitki materyalleri (fide), sulama suyu, alet-ekipman, ayakkabı, hastalıklı bitki artıkları ile beslenen hayvanlara ait gübre ile bir tarladan diğerine kolaylıkla taşınabilir.

Ülkemizde bugüne kadar Ordu, İstanbul ve İzmir illerinde saptanmıştır. İlimiz Bafra İlçesi'nde ise; bir lokasyonda varlığı tespit edilmiştir.

3-Mücadele yöntemleri:

A-Kültürel önlemler

Hastalıktan arı fide kullanmak, su tutan yerlerde drenaj yapmak, hasattan sonra kökleri çıkarıp yakmak, hastalıkla bulaşık alanlarda; lahana, karnabahar, şalgam, turp, kolza gibi bitkileri üst üste veya birbiri ardına 7 yıl süre geçmeden ekmek.

Araştırmalar; buğday bitkisinin ürün rotasyonunda kullanılmasının, hastalığın yayılma kaynağının

azaltılmasında en fazla fayda sağlayan bitki olduğunu göstermiştir.

B-Kimyasal mücadele

İlaçlama Zamanı

Fidelik toprağı, dezenfekte edilmeli ve dikimden önce toprak ilaçlaması yapılmalıdır.

Kullanılacak Bitki Koruma Ürünleri ve Dozları

Bakanlık tarafından yayınlanan "Bitki Koruma Ürünleri" kitabında, tavsiye edilen bitki koruma ürünleri ve dozları kullanılır.

İlaçlama Tekniğı

Fidelik Toprağının Dezenfeksiyonu

a-Formaldehit Uygulaması: Fidelik, 100 l suya 2 l olarak hazırlanan eriyik (m²'ye 10 litre eriyik) ile fidelik, süzgeçli kova ile ilaçlanır ve üzeri naylon bir örtü ile örtülür. İki gün sonra örtü kaldırılır ve toprak temiz bir çapa ile havalandırılır. Tohum ekimi 20 gün sonra yapılmalıdır. İlaçlama sırasında toprak sıcaklığı 10°C' nin altında olmamalıdır.

b-Toprak Fumigantı Uygulaması: Bakanlıkça ruhsat

Dozları

Etken Madde	Formülasyon	Miktar
Benomyl % 50	WP	75 g/100 l su (can suyu olarak)
Formaldehyde 400 g/l	EC	2 l/ 100 l su (fidelik ilaçlaması)
Kalsiyum oksit	TOZ	2 ton/da (tarla ilaçlaması)
Metam sodium 500 g/l	EC	75 l/da (fidelik ilaçlaması)

Sonuç olarak; Bölgemiz ve ilimiz ekonomisi için son derece önemli bir tarımsal ürün grubu olan Lahanağiller (b.lahana, k.lahana, y.lahana, karnabahar, brokkoli, Brüksel lahanası, turp vb.) için büyük bir risk oluşturan ve bulaşması ve yoğunluğunun artması durumunda, %100 'e varan verim ve kalite kaybına neden olabilen bu hastalığın yayılmasının engellenmesinde yetiştirme tekniğı ve kültürel tedbirlerin önemi şüphesiz çok fazladır. Üreticilerimizin; özellikle yetiştirme tekniklerini doğru olarak uygulaması, kültürel tedbirlere gereken itinaı göstermesi, hastalık şüphesi görülen alanları, en kısa sürede bağlı bulundukları İlçe ve İl Müdürlüklerine bildirmeleri kendileri için olduğu kadar bölge ekonomisi açısından da büyük fayda sağlayacaktır.

almış ilaçlardan birisi ile prospektüsünde belirtildiğı şekilde uygulama yapılmalıdır.

Tarla Toprağının İlaçlanması

a-Kireç Uygulaması: Hastalık etmeni ile az bulaşık ve asidik topraklı tarlalarda kireç uygulaması yapılır. Toprak analiz sonuçlarına göre önerilen miktarda kireç kullanılmalıdır. Fide dikiminden 3 ay önce kireç, 15-20 cm toprak derinliğine karıştırılır. Fide dikiminden önce tarla tekrar sürülür. Hastalığın yoğun olduğu tarlalarda, kireç uygulaması etkisizdir. Ayrıca topraktaki mineralleri tutabileceğı için aşırı kireç uygulanmasından kaçınılmalıdır. Kireç uygulaması yapılan topraklarda; toprak pH' sı düzenli olarak kontrol edilmelidir

b-Fungisit Uygulaması: Lahana fidelerinin tarlaya dikilmesi sırasında, talimatta belirtilen ruhsatlı ilaçlardan birisi, önerilen dozda her fideye can suyu olarak verilir.

Kimyasal Mücadelede Kullanılacak İlaçlar ve

Kaynaklar

Anonymous, 2013. TÜİK. <http://tuikapp.tuik.gov.tr/bitkiselapp/bitkisel.zul>

Cabbage Online Information Service for non chemical pest. com Cole Crop Diseases and Pests.

How to Grow Cabbage.com. <http://www.planetnatural.com/pest-problem-solver/plant-disease/club-root/>

Lahana Hastalık ve Zararlıları ile Mücadele ,2009. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı. Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü.

Natural Garden Pest Control and Attracting Beneficial Insects, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Zirai Mücadele Teknik Talimatları. Cilt 3,2008.

The Essential Garden Guide, Cabbage Diseases and Pests.

Vegetable Crops Research Bulletin,2012. Volume 76, Volume 76 / 2012

SIĞIRLARDA NODULER EXANTHEM HASTALIĞI LUMP SKIN DİSEASE (LSD)

Dr.Habip MURUZ / GTH İl Müdür Yardımcısı
Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Hastalık Nedir?

Siğirlerin viral bir hastalığıdır ve deride tipik olarak nodül (yumru) ile karakterizedir. Genellikle sineklerin bol olduğu yağışlı yaz ve güz aylarında görülür.

Hastalığın Halk Dilindeki Adı Nedir?

Ülkemizde şimdiye dek görülmeyen bu hastalık güney doğu bölgemizde görülünce basın tarafından Afrika Hastalığı adı verildi. Asıl adı "Siğirlerin Nodüler Ekzantemi" dir. İngilizce olarak "Lumpy Skin Disease" diye bilinir ve dünyadaki yaygın bilinirliği bu isimle olur. Ülkemizde halk arasında "Siğir Çiçek Hastalığı" veya "Siğirlerde Yumrulu Deri Hastalığı" olarak bilinir.

Hastalığın Dünya ve Türkiye'deki Durumu Nedir?

Hastalık genellikle Afrika'da görülür. Ortadoğu'da hastalık bildirimi yapıldı. Kuzey Amerika'da hiç görülmedi. Ülkemizde ilk defa 2013 yılında Kahramanmaraş ilinde tespit edilen hastalık hızla yayılma eğilimi göstererek Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Batman, Erzurum, Gaziantep, Giresun, Hakkari, Hatay, kayseri, Konya, Malatya, Mersin, Nevşehir, Niğde, Osmaniye, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Tunceli, Van ve Samsun illerinde görülmüştür.

Hastalığın Samsun'daki Durumu?

Hastalık ilk kez 2014 yılı temmuz ayında Asarcık ilçesinde saptanmış olup, takiben Havza ve Vezirköprü illerinde görülmüştür. Hastalık nedeni ile 114 köyde toplam 31.790 siğir aşılanmış ve 26 hayvan ise tazminatlı olarak imha edilmiştir.

Hastalık Niçin Önemlidir?

İhbari mecburi bir hastalıktır. Geçici ve kalıcı infertilite, yavru atma, verimde düşme, kondisyon kaybı ve deride kalıcı hasar nedeni ekonomik kayıpları oluşturur.

Hastalık, Hayvanlardan İnsanlara Bulaşır mı?

Salgın hastalıklar ofisi OIE, LSD'nin insanlara bulaştığına dair herhangi bir kanıt olmadığını bildirdi.

Hangi Hayvanlar Etkilenir?

Her yaşta ki yaşta ki siğirle etkilenebilir. Yıllık olarak aşılanan ve hastalığı atlatmış hayvanların hastalanma riski düşüktür. Önceden aşıli ya da hastalığı geçirmiş anaç siğirlerin buzağları 6 ayağa kadar hastalığa karşı

korunur

Hastalık Siğirlara Nasıl Bulaşır?

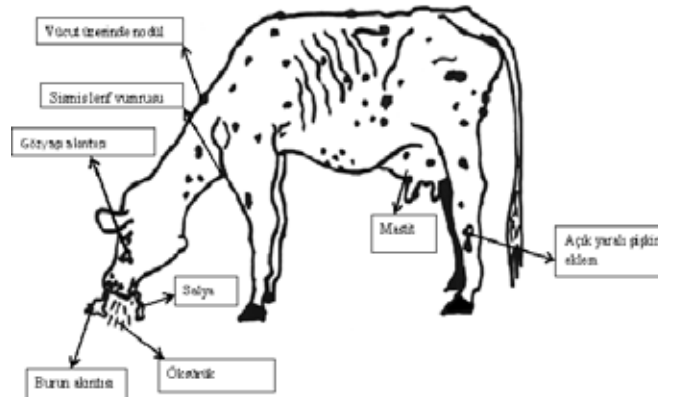
Hastalık sokucu sineklerle bulaştırılır. Doğrudan temas da bulaşma yoludur. Ağız ve burundan gelen akıntılarla veya süt ile temas bulaşma kaynağı olabilirse de hastalığın sokucu, kan emici sineklerle bulaşması başlıca yayılma yoludur. Virüsün yara kabukları içerisinde 35-40 gün canlı kalabildiği saptanmıştır.

Salgınların Görülmesi Neye Bağlıdır?

Hayvan hareketleri, hayvanların aşıli olup olmadıkları, sinek popülasyonunu etkileyecek rüzgar, yağış, sulak alan ve sıcaklık gibi sezona bağlı hava değişimleri (sineklerin daha fazla olduğu yağışlı yaz ve sonbahar aylarında hastalıkta artış olur), bölge rakımı, uzayan yaz ve geç gelen kış.

Hastalığın Belirtileri Nelerdir?

Hastalığın kulakça süresi 1-5 hafta arasındadır. Deride nodüller veya ülserler (-birkaç taneden yüzlerceye kadar, - büyüklükleri 0,5-5cm, nodüller ineklerin ağız, meme, vulva dahil vücudun her hangi bir yerinde, boğalarda ağız, testis), ayaklar şişmiş ve yaralar gelişir, lenf düğümleri büyümüş, zatürre, burun akıntısı, boğalarda testislerin enfeksiyonu (orşit) nedeni ile infertilite, ineklerde infertilite, meme iltihabı ve çok düşük süt verimi, gözün enfeksiyonu bağlı gözyaşı akıntısı ya da körlük, ateş, zayıflık, ağızda salya akıntısı teşhis.

Hasatlığın Tanısı Nasıl Yapılır?

Tipik tanı deri ve ağızlardaki lezyonların varlığı ile yapılabilir. Uzun tüylü hayvanlarda el ile hissedilmesi gerekir. Kesin tanı bir veteriner hekim tarafından alınan numunenin laboratuvar muayenesinden sonra virüsün tespiti ile yapılır.

Hangi Hastalıklarla Karıştırılır?

Siğir herpes mammillitis, dermatophilosis, saçkıran, böcek veya kene sokması, besnoitiosis, Hipoderma bovis istilası, fotosensitizasyon, siğir papüler stomatit, ürtiker ve deri tüberkülozu.

Hastalıktan Şüphe Edildiğinde ne Yapılmalı?

En kısa zamanda Gıda Tarım Hayvancılık İl/ilçe Müdürlüklerine, Kolluk Güçlerine, Zabıta, Muhtarlara vb haber verilmelidir.

Numune Nasıl Alınır?

Hastalığın ateşli döneminde; antijen tespiti; tam kan (heparin, EDTA vb. tüp), Burun akıntısı; Deri lezyonları geliştikten sonra; nodül, deri lezyonu, kabuk, lezyon sıvısı soğuk şartlarda laboratuara gönderilmelidir.

Hastalığın Tedavisi Nedir?

Hasatlığın tedavisi yoktur. Genellikle sekonder bakteriyel enfeksiyonlara karşı spesifik olmayan antibiyotik tedavisi uygulanır. Uzun bir süre içerisinde tedavi mümkündür.

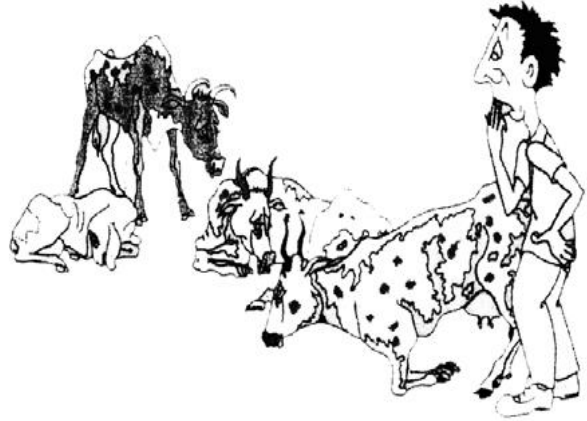
Hastalık Görüldüğü Yerlerde Hangi Tedbirler Alınır?

Hastalıklı hayvandan numune alınır. Hastalığın klinik belirtisi oldukça ayırt edici olduğu için hastalık çıkan bölgede laboratuvar sonucu beklenmeden gerekli tedbirler alınır. Bölgede koruma ve gözetim bölgesi oluşturulur ve hayvan giriş çıkışları yasaklanır. Mihrak alanı içindeki hasta hayvanlar izole edilir. Hastalığın laboratuvar teyidinden sonra hastalığın açık klinik belirtisini gösteren hayvanlar resmi veteriner hekimi

raporu doğrultusunda tazminatlı olarak imha edilir. Bulaşık materyaller uzaklaştırılır, temizlik ve dezenfeksiyon yapılır. Koruma ve gözetim bölgesindeki hayvanlar aşılanır. Bunun yanında mevcut insektisit ve rapellentler, hastalığın yayılımını engellenmesinde kullanılmaktadır. Son vakanın görülmesinden 28 gün sonra karantina kaldırılır.

Hastalıktan Nasıl Korunur?

Hastalıktan korunma için iki yöntem vardır. Birincisi sineklerle mücadele, ikincisi ise aşılama. Hastalıkla mücadelede en önemli yol aşılama. Öncelikle hastalığın bulaşma riski yüksek alanlarda olmak üzere tüm büyükbaş hayvanlar aşılanacak. Hastalık mihraklarında ve hastalığın hızla yayılım gösterdiği bölgelerde aşılamının 6 ay sonra tekrarlanması ve hastalık tamamen kontrol altına alınmaya kadar sürdürülmesi gerekmektedir. 3 altı buzağılar ve ileri gebe hayvanlara aşı uygulanmayacaktır.

Resim: Aşısız sürüde çiftçi için felaket büyük

Bu sürü aşı ve çiftçinin üretim ve mali kaybı yok.

FINDIKTA GÜBRELEME TEKNİKLERİ

Hidayet ALTUNDAL / Ziraat Mühendisi
Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Fındık Ülkemiz ve İlimiz bitkisel üretiminde önemli bir yere sahiptir. İlimizde yaklaşık 90 bin hektar alanda fındık yetiştirilmektedir. Tarımda esas amaç kültür arazilerinden mümkün olan en yüksek verimi ve kaliteli ürünü elde etmektir. Bu amaca ulaşmak ise toprak verimliliğini artıracak gübreleme, budama, bitki koruma faaliyetleri gibi bir dizi kültürel tedbirlerin alınması ile mümkün olmaktadır. Fındık bahçelerinde de gübreleme en başlarda gelen kültürel tedbirlerdendir. Eksik ve hatalı gübre uygulamaları fındık verimini olumsuz yönde etkilemektedir. Gübrelemenin tekniğine uygun yapılamadığı durumlarda kalite ve verim düşüklüğü meydana gelmektedir.

Tarım arazilerinden elde edilecek ürün miktarını artırmak amacıyla toprağa verilen bütün maddelere "gübre", bu maddelerin toprağa ve bitki aksamalarına verilmesine "gübreleme" denilmektedir. Bitkiler beslenmeleri için gereken besin maddelerinin büyük kısmını topraktan alırlar. Bu nedenle besin maddesi yönünden fakir topraklarda bitkiler iyi gelişemezler ve bitkilerin normal gelişimleri için ihtiyaç duydukları besin maddelerinin toprağa ilave edilmesi gerekir. Başka bir ifade ile gübreleme yapılması gerekir. İyi bir gübreleme yapabilmek için fındığın kök bölgesini ve kök gelişiminin bilinmesi gerekir. Fındık saçak köklü bir bitkidir ve kökleri fazla derine gitmez. Genellikle taş iz düşümüne kadar gelişme gösterir.

Fındık kökleri meyilli arazilerde dal diplerinden itibaren yukarı yöne 100-150 cm, yan ve aşağı yöne ise 200-300 cm gidebilmektedir. Düz arazilerde ise her yöne 200-300 cm gidebilmektedir. Meyilli ya da düz arazilerde dalların her tarafında kökler bulunmaktadır. Köklerin % 80'i toprağın 50-60 cm'lik kısmında bulunmaktadır. Fındık yetiştiriciliğinde bitkinin normal gelişimini sürdürebilmesi, bol ve kaliteli ürün vermesi için bilinçli ve dengeli bir gübreleme yapılması gerekir. Fındık üreticilerinin doğru bir şekilde gübreleme programı yapmaları için en önemli aşama, toprak ve yaprak örneklerini tekniğine uygun olarak almaları ve ilgili laboratuara götürerek analizini yaptırmalarıdır. Böylece eksikliği tespit edilen bitki besin maddeleri, tavsiyesine uygun olarak fındık bahçelerine verilebilecektir. Ancak usulüne uygun olarak alınamayan örneklerden analiz sonuçları hatalı çıkabilecek ve neticede uygulanacak gübrelerin çeşit ve

miktarlarının yanlış olmasına neden olacak beklenen fayda sağlanamayacaktır.

Üreticilerimizin toprak ve yaprak örneği alırken bazı hususlara dikkat etmeleri gerekir. Toprak örneği sonbaharda alınmalıdır. Yaprak örnekleri ise iklime bağlı olarak belirlenen hasat işleminden bir ay kadar öncesinde, temmuz ayı içerisinde alınmalıdır. Yaprak ve toprak örnekleri temmuz ayında birlikte de alınabilir. Toprak örneği alınmadan önce bahçenin genel durumuna bakılarak eğim, yükseklik, drenaj, renk, toprak derinliği ve toprak yapısı yönünden farklı ise her farklı yer için ayrı örnekler alınmalıdır. Bir farklılık yok ise en fazla 20 dekar arazi için bir örnek yeterlidir. Ayrıca yol-çit kenarları, harman yerleri, su birikintisi, gübre yığını olan yerlerden ve fazla çamurlu olduğu zamanlarda örnek alınmamalıdır. Toprak örneği köklerin yayıldığı bölgeden alınmalıdır. Toprak örnekleri almada bel, toprak burgusu, toprak sondası gibi aletler kullanılır.

Toprak örnekleri bahçenin genel görünüşüne göre, S,U veya Z şeklinde en az 6-8 yerden, 0-20cm ve 20-40 cm olmak üzere iki ayrı derinlikten alınmalıdır. Örnek alınacak noktalarda otlar çapa ile temizlenir. V şeklinde 50 cm çukur açılır. Çukurun kenarından olmak üzere 0-20 ve 20-40 cm derinlikten 2-3 parmak kalınlığında toprak dilimi alınır. Bel ya da kürek üzerindeki toprak diliminin sağ ve sol tarafı ile uç kısmından çok az atılmak suretiyle dikdörtgen kutu gibi biçimde bırakılır. Bu şekilde alınan örnekler bir arada toplanır. Aynı biçimde 20-40 cm derinlikten alınan topraklarda bir araya toplanır. Böylece iki farklı derinlikten alınan örnekler kendi içlerinde karıştırılarak iki ayrı toprak numunesi oluşturulur. Örnek alma işi bittikten sonra bezin ya da kovanın içindeki toprakta taş, bitki atıkları varsa temizlenir. Toprak iyice karıştırılır ve 1 kg kadarı naylon ya da bez torbaya konularak iki adet etiket doldurularak biri torba-

nın içerisine diğeri ağzına bağlanır. Bilgi kağıdı yazının bozulmaması için mutlaka kurşun kalemle yazılmalıdır. Etiketlere toprak derinliği, ad-soyad, mevkii ve örneklem tarihi yazılarak örnek alınan bahçeye ait bilgi formu ile birlikte analiz için laboratuvara götürülür.

Fındık yetiştiriciliğinde verimi güvence altına almanın en önemli unsurlarından biri toprakta eksilen besin maddelerinin yeniden toprağa kazandırılmasıdır. Bu ise doğru zamanda ve biçimde gübreleme ile mümkün olabilir. Azotlu gübreler; Fındığın gelişimi sürecinde azota en fazla ihtiyaç duyduğu dönemler dikkate alınarak yılda iki defa toprağa verilmelidir. Toprak analiz sonuçlarına göre; tavsiye edilen miktarın yarısı şubat ayı sonu ile mart ayında sürgün büyümesi başlamadan önce ve tomurcuklar uyanırken fındık dal iz düşümü altında 30-40 cm genişliğindeki banda düzgünce serpiliş 5-10 santimetrelilik toprak derinliğine çapa ile karıştırılır. Sürgünlerin büyümesi azotlu gübrelemede geç kalındığının göstergesidir ve beklenen fayda sağlanamaz. Tavsiye edilen gübrenin diğer yarısı mayıs ayı sonunda aynı şekilde verilmelidir.

Kasım ve şubat ayları arasındaki dönemde fındık bahçelerine kışlık gübre olarak ta bilinen fosforlu ve potaslı gübreler, çiftlik gübresi, kireç verilebilir. Fosforlu gübreler; Eksikliği görüldüğünde 3 yılda bir fındık ocaklarının dal iz düşümlerinde açılacak 16-32 adet 15-25 cm derinliğe açılacak çukurlara eşit olarak konulup üzerleri kapatılmalıdır. Potasyumlu gübreler; 2-3 yılda bir fosforlu gübrelerde olduğu gibi uygulanır ve ayrıca fosforlu gübrelerle birlikte de verilebilir.

Yanmış ya da olgunlaşmış gübreler; Sığır-koyun gübresi, tavuk gübresi, züraf kompostu 3-4 yılda bir defa kasım ile mart ayları arasındaki dönemde fındık dal iz

düşümü altında 40-50 cm genişliğindeki banda düzgünce serpiliş 5-10 santimetrelilik toprak derinliğine karıştırılır. Kireç; 3-5 yılda bir defa olmak üzere kasım ve aralık ayları arasındaki dönemde, fındık ocaklarının dal iz düşümleri altında 40-50 cm genişliğindeki banda düzgün bir şekilde serpilerek 5-10 cm toprak derinliğine karıştırılarak verilir. Analiz sonucuna göre ihtiyaç duyulduğunda toz kükürt; Kasım aralık ayları arasındaki dönemde kireç uygulamasında olduğu gibi toprağa verilir.

Mikro element gübreleri; Eksiklikleri belirlendiğinde yapraktan ve topraktan uygulanabilir. Yapraktan mayıs ve temmuz ayları arasında 15-20 gün arayla 2-3 defa düşük konsantrasyonlardaki çözeltilerin yapraklarda kuru yer kalmayınca kadar püskürtülmesi yoluyla uygulanır. Toprağa, fındık yapraklanmadan önce bir defa dal uçları altında 30cm genişliğindeki banda düzgünce serpilir ve 10 cm derinlikte çapalanarak karıştırılır.

Fındık yetiştiriciliğinde gübreleme yapılmadığında toprak verimliliği yıldan yıla azalış gösterir, toprak fakirleşir verim ve kalite düşer. Bu nedenle üreticilerimizce, fındığın yetiştirildiği koşullar dikkate alınarak her yıl sonbaharda eksikliği görülen besin maddeleri, toprak ve yaprak analizleri ile belirlenmelidir ve tekniğine uygun bir şekilde toprağa verilmelidir. Ancak doğru biçimde gübreleme ile toprağın fiziksel ve kimyasal yapısı korunarak sürdürülebilir üretim ve verim artışı sağlanabilir.

Kaynaklar:

Anonim Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü

Anonim Fındık Araştırma İstasyonu Müdürlüğü Yayınları

Fındıkta Bitki Besleme ve Gübreleme Teknikleri Ö.DUYAR, N. ÖZENÇ (Fındık Araştırma İstasyonu Müdürlüğü Yayınları)

AZMEDİNCE HER ŞEY MÜMKÜN!

"Çiftçilerimiz bir şeyler yapmanın gayreti içerisinde olsunlar. Oturduklar yerden devlet bize versin demekle olmuyor. Bana burada meyve fidanları verilerek teşvik edildim. Seracılık konusunda yüksek tünel gösterildi ama ben de yan gelip yatmadım, bunları ilerlettim. Seradan zarar ettiğim zamanlar da oldu fakat vazgeçemedim. İnadına üzerine gittim..."

Samtim: Merhaba, sizi tanıyabilir miyiz?

H.Turan: Öncelikle hoş geldiniz, Ben Hasan Turan... Yakakent Kozköy Mahallesi'nde ikamet etmekteyim. Meyveciliğe 2006 yılında başladım. Meyveciliğe başlamadan önce bu yaşa kadar ilçemizin ve komşu ilçelerde de olduğu gibi ana geçim kaynağımız tütün yetiştiriciliği idi. Tütünün özel sektörler eline geçmesinden ve de para etmemesinden dolayı her vatandaş gibi ben de alternatif ürün arayışına girdim. İl Tarım Müdürlüğü de sağolsun bizlere meyvecilik konusunda böyle bir imkan sağlandı. Özellikle benim gibi az arazisi olanlara bodur elma bahçesi kurmamız tavsiye edildi. Ben bu bahçeyi kurduğum gibi bunun haricinde seracılık da yapıyorum. Bizim amacımız babadan oğula geçişte artık parçalanmış bu araziden, az alandan çok ürün almanın gayretinde olmak. Bana göre de bunun için yapılabilecek işin bodur elma yetiştiriciliği ve seracılık olduğuna inandım ve bu yönde üretim yapıyorum. Seracılığa 2006 yılında Kaymakamlıkça tarafıma sağlanan yüksek tünel ile hobi olarak başladım ve kendi imkanlarımla bunu geliştirerek şu anda 3 adet sera ile 1 dekarlık kapalı alanda sebzeçilik yapmaktayım. Yakakent ilçesinde en büyük ölçekli seracılığı ben yapıyorum.

Samtim: Şu anda serada hangi tür sebzeleri üretiyorsunuz?

H.Turan: Seracılığa başladığım 2008 yılından bu yana yaz sebze olarak domates ve salatalık üretiyorum. Kış döneminde ise ıspanak, marul ve diğer birtakım kışlık sebzeleri üretiyorum. Maalesef bu sene kurak bir kış geçmesinden dolayı ürünlerimiz para etmedi veya değerlendiremedik. Sera dışında doğal şartlarda da aynı ürünler yetiştirilebildiği için seradakiler ekonomik değerini bulmadı.

Samtim: Bu ilçede meyveciliğe ilk başlayan siz misiniz?

H.Turan: Hayır. İkinci periyot denilebilir. İlk dikenler pek yaygın olmadı. İlçe Tarım Müdürlüğü ilk etapta meraklı olanlara 100- 200 miktarında az fidan verdiler. Daha sonra ikinci yılda herkesten talep olunca bu sefer çoğaltıldı. İmkânı olup da yapmak isteyenler İlçe Tarım

Müdürlüğüne başvurular. Tütünün yerine alternatif olarak ekonomik değeri olan bir ürün arayışı içerisinde olduğum için ben de bu durumu değerlendirerek İlçe Müdürlüğüne müracaat ettim. Sonrasında bahçede periyodik dikim yaptım

Samtim: Meyve ve seracılığa başladığınız geçmiş 6-7 yılı değerlendirdiğinizde şimdiki üretim şekli tütüne alternatif oldu mu?

H.Turan: 5 dekar üzerinden düşündüğümüzde şu şekilde baz alalım, diyelim ki bu yıl meyve para etmedi, serayı kış döneminde mevsim itibarıyla değerlendiremediğiniz zamanda yıllık olarak böyle bir risk taşıyor. Tütünde ise belirlenen bir fiyat var. Örneğin 5 dekar tütün yaptınız bu da yaklaşık olarak 1 tondan fazla bir tütüne tekabül eder. Güzel bir meblağdır ama 5 dekar tütünü yapabilmesi için aktif olarak başka hiçbir iş yapmayan 3 kişi gereklidir. Bununla nereden baksanız 10 ay uğraşacaksınız. Meyvecilikte ise fazla bir işçilik yok. Şu açıdan yok 5- 10 dekar meyveyi 1 kişi yapabilir. Ama 5 dekar tütünü 1 kişi çeviremez.

Sera işi az olan ama sürekli ilgilenilen bebek misali. Tütün ağırdır yapmanız gerekir. Gece uykusuz kalmanız gerekir. Sera öyle değildir. Serada sabah kalkarsınız çalışacağınız süre 2 saattir. O da dönemselidir. Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos 4 ay içerisinde 2 saat sabah 2 saat akşam günlük çalışacağınız süre 4 saattir. Tütünde ise affedersiniz sabahın köründe güneş doğmadan erken kalkacaksınız, kıracaksınız iki buklüm. Artı 1 kişinin kırdığını da en az 3 kişi dizmek zorunda. Biz duyuyoruz mesela Bafra'da falanca 5 ton tütün yapmış, o adam işçilik olarak zaten yarısını vermiş. Yaptığı normalde 2.5 ton tütün yani işçilik maliyetleri çok yüksek. Ama kalabalık aileler için tütün evet öneriyorum. Ama kalabalık olmayan aileler de var. Bunlar yerlerini ekonomik olarak nasıl değerlendirecek. Buğday mısır yapamazsınız. Niye? Ekonomik değerleri yok. O yüzden biz buna yöneldik.

Samtim: Peki ne tür sorunlarla karşılaşıyorsunuz?

H.Turan: Meyveciliğe biz 2006-2008 yıllarında başladık. O yıllarda meyve şu anda rakam versem 1-1,25 TL'ye toptan meyve (elma) satıldı. Ama şu anda 50 Kuruşa meyve satamıyoruz. Yani bunu şimdi sadece dikmekle kalmıyor. En büyük sorunumuz pazarlama, bir de kaliteli ürün yapacaksınız. Bunların halledilmesi gerekir. Bireysel olarak hareket ettiğimizde bunda başarılı olamayız. Neden? Çünkü meyvemiz az, adam "benim 5 ton meyvem var" dediğim zaman ona adam bakmıyor. Ama biz bir birlik oluştursak, Mesele Alaçam, Yakakent bir araya gelsek en azından... Bafra'da Birlik kurulmuş ama biz onlarla pek irtibatlı değiliz, kopuğuz gibi yani. Biz küçük çiftçiyiz daha doğrusu. Benim burada 10 bin ağacım olsa inanın hiçbir sorunum olmaz. Çünkü çok olduğu zaman benim pazarlama derdim olmaz. Niye ben bunun pazarlaması ve ticaretiyle uğraşan komisyoncular bulurum. Ürün çok olunca adam ayağıma gelir.

Samtim: İleriye dönük değişik proje ve hedefleriniz var mı?

H.Turan: Allah sağlık verirse değişik projeler var. Fiziksel olarak da bu işler işgücü gerektiriyor. Benim amacım, şahsi düşüncem şudur; Bizim burada arazimiz kısıtlı, benim gönlüm istiyor ki zamanında ben bunu söylediğimde herkes hayali diyordu bir birlik kurulsun bunu bir kişi değil yapabilen atıyorum buraya ne kadar meyve dikildi Yakakent'e 10 bin tane dikildi. 10 bin taneyi 100 kişi değil 10 kişi diksin. Çünkü birlik oluşturmak için 100 kişiyi bir araya toplamak zordur. Birlikten kuvvet doğar hesabı o şekilde hareket edilmelidir. Bu sene ekonomik değerinden dolayı bu sene meyve bahçesini sökenler dahi oldu, ben bunu istemiyorum. Ben "o yapsın, bu yapmasın" demiyorum, herkes yapsın ama birlikte hareket etsin istiyorum. Seracılık da hakeza aynı şekildedir. Benim düşüncem tarımda planlamanın yapılmasıdır.

Samtim: Son olarak neler söylemek istersiniz?

H.Turan: Son olarak şunu ifade edeyim, çiftçilerimiz bir şeyler yapmanın gayreti içerisinde olsunlar. Oturdular yerden devlet bize versin demesiyle olmuyor. Bana burada meyve fidanları verilerek teşvik edildim. Seracılık konusunda yüksek tünel gösterildi, Antalya'daki seralar gösterildi ama ben de yan gelip yatmadım, bunları ilerlettim. Seradan benim zarar ettiğim zamanlar da oldu fakat vazgeçmedim. İnadına üzerine gittim. Çünkü burada parçalanmış bir arazi var ve seracılık yapmak gerekir dedim ve bu işe bilinçli bir şekilde başladım.

Ropörtaj: Hasan Akman
Fotoğraflar: Recep Yapıncak

NEDEN İYİ TARIM UYGULAMARI

Aysel Altay / Ziraat Yüksek Mühendisi
Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Çağımızın gerektirdiği tempolu yaşamla birlikte, artan gelir düzeyi ve eğitim seviyesi, güvenli gıda tüketiminin de önemini artırmıştır. Tüketiciler direk tükettikleri tarımsal ürünler başta olmak üzere, satın aldıkları tüm gıda ürünlerinin güvenliğinden emin olmak ister hale gelmiştir. Bu bilinçle, gerek doğrudan tarımsal ürünlerin, gerekse işlenmiş gıdaların güvenli üretilmesinin garantisini tüketicilere sunabilmek için, birtakım sistemler ve standartların oluşturulması ihtiyacı kaçınılmaz olmuştur.

Türkiye’de de uluslararası alanda kabul görmüş çeşitli standartların izlenmesi ve uygulanmasını gerekli hale getirmiştir. Ülkemiz sahip olduğu iklim, toprak ve su koşulları ile tarımsal üretim için son derece avantajlı konuma sahiptir. Buna karşılık, üreticilerimizin babadan kalma üretim teknikleriyle üretimi gerçekleştirmeleri ve buna bağlı olarak da teknik hizmet almak konusundaki isteksizlikleri tarımsal üretimimizde birtakım sorunlar ortaya çıkartmıştır. Özellikle bilinçsiz zirai ilaç uygulamaları, tarımsal ürün ihracatımızda kalıntı sorunu yaşamamıza neden olmuştur. Ülkemizde “İyi Tarım Uygulamaları” şartlarının, başta tarım danışmanlarımız olmak üzere, tüm sektör çalışanları tarafından benimsenip, doğru şekilde uygulanması ve uygulatılması, ülke tarımımızın geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. İyi Tarım Uygulamaları konusundaki gelişmeler sayesinde başta

meyve-sebze üretimimiz olmak üzere, tarımsal üretimimizin tamamı ve ihracatımız iç ve dış pazarda rekabet şansını yakalayacaktır. Dış pazara güvenli ürün sunulurken, ülkemiz insanının da sağlıklı ve güvenilir ürün tüketmeleri böylece sağlanacaktır. İyi Tarım Uygulamaları konusunda ülkemizin gerekli ilerlemeyi sağlaması, meslekte çalışan ziraat mühendislerinin, üreticilerin, tüketicilerin ve perakendecilerin konudaki eğitimleri ve bilgilendirilmeleri ile mümkün olacaktır.

İyi Tarım Uygulamaları (İTU) FAO tarafından, “tarımsal üretim sisteminin sosyal açıdan yaşanabilir, ekonomik açıdan karlı ve verimli, insan sağlığını koruyan, hayvan sağlık ve refahı ile çevreye önem veren bir hale getirmek için uygulanması gereken işlemler” olarak tanımlanmaktadır. İyi Tarım Uygulamalarının amacı insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyecek üretimin yapılmasıdır. Bunun için İTU, Zararlılarla Entegre Mücadele (Integrated Pest Management, IPM) ve Entegre Ürün Yetiştiriciliği (Integrated Crop Management - ICM) tekniklerinin, üretimde birlikte uygulanmasını önermektedir.

Üretim sonrası hasat ve depolamada hijyenik koşulların sağlanması ve ürüne herhangi bir bulaşmanın önlenmesi amacıyla Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktaları (Hazard Analysis Critical Control Point - HACCP) ilkelerinden yararlanılmaktadır. İyi Tarım Uygulamaları

ile tarımsal üretimde kalite, tarımsal üretimin yapıldığı çevre ve üretimde çalışanların refahı da göz önünde bulundurulduğundan;

ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi,

ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi,

OHSAS 18001

İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi standartları

da kullanılmaktadır.

Böylece iyi tarım uygulamaları şartlarına uygun şekilde elde edilen ürünün, insan sağlığına zararlı kimyasal, mikrobiyolojik ve fiziksel kalıntılar içermediği; çevreyi kirliletmeden ve doğal dengeye zarar vermeden üretildiği; üretimi sırasında insan ve diğer canlıların olumsuz etkilenmediği; üretildiği ve tüketildiği ülkelerin tarımsal

2014 İyi Tarım Uygulamaları Çalışmaları

İlçeler	Çiftçi Sayısı	Yazlık Sebze Alan (da)	Kışık Sebze Alan (da)	Tahıl Grubu Alan (da)	Meyve Alan Ü. Alanı (da)	İlçe TOPLAM
Bafra	573	2491,72	3299,44	46394,24	-	52185,40
Merkez	3	-	-	-	63,175	63,175
Terme	119	-	-	351,71	4766,25	5117,96
Çarşamba	112	426,60	-	-	3011	3437,60
Tekkeköy	1	-	-	-	400	400
19 Mayıs	1	-	-	-	495,30	495,30
Toplam	809	2918,32	3299,40	46745,95	8735,735	61699,435

İyi Tarım Uygulamaları yapan üreticilerimizin destek ödemeleri;

- 1- Açık alanda dekara 50 TL,
- 2- Örtü altı (sera) üretiminde iyi tarım uygulamaları yapıldığında dekara 150 TL
- 3- Çevre amaçlı tarım arazilerinin korunmasına yönelik tarım ve su havzalarının bulunduğu bölgelerde İyi Tarım Uygulamaları yapıldığında (ÇATAK) dekara 135 TL'dir.

Desteklemeler	2010	2011	2012	2013	Toplam (TL)
İyi Tarım Uygulamaları Desteği	1.545.885	1.974.190	2.712.005	4.577.411	10.809.491

Yıllar	Çiftçi Sayısı	Sebze (Yazlık-Kışık)-(da)	Meyve-(da)	Tahıl (Çeltik.-D.Mısır) (da)	G. Toplam (da)
2005	72	864,00	-	-	864,00
2006	141	2000,00	-	-	2000,00
2007	98	1100,00	-	-	1100,00
2008	67	950,00	-	-	950,00
2009	234	1167,00	-	18258,735	19425,94
2010	326	3583	214	17043,995	20840,995
2011	564	4518,1	2141	36364,3	43023,4
2012	567	6790,2	3161,6	36269	46220,8
2013	572	5497,7	3211,5	39421,8	48131

mevzuatına uygun olarak üretildiği belge ile garanti altına alınmış olmaktadır.

İyi Tarım Uygulamaları yapan üreticilerimizin destek ödemeleri ;

- 1-Açık alanda dekara 50 TL ,
- 2-Örtü altı (sera) üretiminde iyi tarım uygulamaları yapıldığında dekara 150 TL
- 3-Çevre amaçlı tarım arazilerinin korunmasına yönelik tarım ve su havzalarının bulunduğu bölgelerde İyi Tarım Uygulamaları yapıldığında (ÇATAK) dekara 135 TL'dir.

İYİ TARIM UYGULAMALARI'NIN FAYDALARI

1. Üreticilere Faydaları

- İç ve dış pazarda tercih edilme sebebidir.
- Eşit rekabet şartlarında önde olmayı sağlar.
- Perakendecilerle nitelikli anlaşma sağlar.
- Kaliteli ürün yetiştiriciliğine olanak sağlar.
- Uzun vadede üretim maliyetlerinde düşüş, dolayısıyla karda artış imkanı sağlar.
- Üretimde çalışan kişilerin güvenliğini ve refahını sağlar.

2. Tüketicilere Faydaları

- Gıda güvenliği ve insan sağlığı ile ilgili riskleri azaltır.
- Ürünün kaynağı hakkında yeterli bilgi sağlar. (izlenebilirlik).
- Üründe kalite ve güvenilirliği sağlar.
- Tüketicilerin gıda kalitesi ve güvenliği ile ilgili talepleri başarı ile karşılanır.

3. Perakendecilere Faydaları

- Üretici ile nitelikli anlaşma olanağı sağlar.
- Halk sağlığı ve ürünün güvenilirliği ile ilgili endişeleri ortadan kaldırır.
- Tüketicinin ürüne olan güveniyle talepte artış sağlanır.
- Yasal düzenlemelere uygunluk göstermesi nedeniyle engellerin ortadan kalkmasına olanak sağlar.

4. Çevreye Faydaları

- Sürdürülebilir, çevreye karşı sorumluluk alan bir üretim, doğal hayatın ve biyolojik çeşitliliğin korunması.
- Tarımın çevreye olan zararlı etkilerinin azaltılması.
- Korumacı bir yönetim planının uygulanması.

Samsunda İyi Tarım Uygulamaları

İlimizde de İyi Tarım Uygulamaları çalışmaları 2014 yılı içerisinde; Çarşamba, Terme, Bafra ve İlkadım İlçelerinde yazlık sebze, kışlık sebze, biçilebilir tarla ürünleri ve meyve gruplarında yaklaşık 61347.75 da alanda, 809 üretici de iyi Tarım uygulamaları ve sertifikasyon hizmet alım çalışmaları devam etmektedir.

İTU kapsamında Bireysel sertifikasyon hizmeti alan 3 meyvecilik şirketinde toplamda arazi kontrol ve denetim çalışmaları devam etmektedir. Denetleme çalışmaları kapsamında ise Bafra, Çarşamba, Tekkeköy, 19 Mayıs ilçelerindeki 6 üreticinin 100 da arazisi denetlenmiştir.

2014 yılının ilk altı ayında, 7 İlçe ve 20 köyde toplam 350 üreticinin katıldığı üretici odaklı, 1 ilçede 1 okulda 50 öğrencinin katıldığı gençlere yönelik ve merkezde 20 tüketicinin katıldığı tüketici odaklı eğitim çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

TARIM VE İNSAN KONULU FOTOĞRAF SERGİSİ SAMSUN'LULARLA BULUŞTU

2013 yılında 5.'si düzenlenen "Tarım ve İnsan" konulu fotoğraf yarışmasında jürinin sergilenmeye değer bulduğu fotoğraflar Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü tarafından Samsun Piazza Alışveriş ve Yaşam Merkezi'nde sergilenerek Samsun'lu sanatseverlerin beğenisine sunuldu. Serginin, 25 Ağustos 2014 saat 17:00'da Piazza AVM'nin Sanat Galerisinde düzenlenen açılışına; Samsun Valisi Hüseyin Aksoy, Canik Kaymakamı İlhan Turgut, Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Kadir Güven, İl Milli Eğitim Müdürü Aytekin Girgin, Piazza AVM Müdürü Necati Ufuk Toydemir ve çok sayıda vatandaş katıldı.

25- 28 Ağustos tarihleri arasında halka açık tutulan sergide; Genel, Çiftçi-Üretici, Öğrenci, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Çalışanları, Denizbank Çalışanları ve Toprak teması kategorisi olmak üzere toplam 6 kategoride dereceye giren ve sergilenmeye değer görülen birbirinden güzel 70 fotoğraf yer almış olup bu fotoğraflarsa yarışmaya katılan 769 katılımcının, toplamdaki 3 bin 158 fotoğraf arasından seçilmişlerdir.

Açılıшта bir konuşma yapan Samsun Valimiz Hüseyin AKSOY, sergi için emeği geçenlere teşekkürlerini bildirirken, Tarım İl Müdürümüz Kadir GÜVEN ise yaptığı konuşmasında şunları belirtmiştir; "Bakanlığımız, Deniz Bank sponsorluğunda olmak üzere 2009'dan beri her yıl 'Tarım ve İnsan Konulu Fotoğraf Yarışması' adı altında bir dizi etkinlik düzenlemektedir. Yarışma ile bir

yandan tarımın ve toprağın önemi konusunda bireysel duyarlılığın geliştirilmesi hedeflenirken; diğer yandan da tarım, doğa, çevre ve insan ilişkilerine dair kırsal kültür doku ve kompozisyonlarının estetik ve öznel bakış açılarıyla belgesel olarak arşivlerde yer almasını sağlamak amaçlanmıştır. Yine bu gibi etkinliklerle, henüz toprakla tanışmamış genç nesillere köy hayatının güzelliklerini, sofralarına gelen ürünlerin bol alın teri içeren hikayesini ve belki bu yolla israfın nahoş yüzünü anlatmış olacağız. Halkımız, 5. Tarım ve İnsan Fotoğraf Yarışmasında dereceye giren eserlerin sergilendiği bu sergimizi, 25-28 Ağustos tarihleri arasında ve 10.00-22.00 saatlerinde gezebilecektir. Ayrıca 6. Tarım ve İnsan Konulu Fotoğraf Yarışmasına katılımlar ise 25.07.2014 tarihinde başlayıp 24.10.2014 tarihine kadar devam edecektir. Vatandaşlarımız diğer tüm detay ve bilgilere önümüzdeki günlerde web sayfamızdan ulaşabilecektir. "

KIRSAL ALANDA KADIN ÇALIŞMALARININ GELİŞTİRİLMESİ VE YAYGINLAŞTIRILMASI BÖLGESEL ORTAK AKIL TOPLANTISI

23 Eylül 2014

Gıda Tarım Ve Hayvancılık Bakanlığı Eğitim Yayın ve Yayınlar Dairesi Başkanlığınca "Kırsal Alanda Kadın Çalışmalarının Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması Programı" kapsamında düzenlenen, Kırsal Alanda Kadın Çalışmalarının Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması Bölgesel Ortak Akıl Toplantısı Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne koordine edilmiştir. Sözkonusu toplantılar 81 ili kapsamakta ve 5 koordinatör ilde gerçekleşmekte olup 23 Eylül 2014 tarihinde 1 gün olarak Samsun'da gerçekleştirilmiştir.

Samsun ili koordinatör illerden biridir. Toplantıya, Samsun, Zonguldak, Sinop, Kastamonu, Bartın, Karabük, Çankırı, Çorum, Amasya, Tokat, Ordu, Giresun, Trabzon, Bayburt, Rize ve Gümüşhane olmak üzere 16 ilden Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürleri ve kırsalda kadın konusunda çalışan teknik elemanlar katılmıştır.

Programın açılış törenindeki konuşmalarında Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Kadir GÜVEN; Samsun ilinde 2010-2014 yılları arasında tarımsal konular, ev ekonomisi ve beslenme konularında toplam 12.265 kadın çiftçi eğitiminin gerçekleştirildiğini, AÇEV işbirliği ile "Dere Tepe Eğitim Kadın Destek Programı" kapsamında 35 teknik personelimiz eğitimcilerin eğitimini alarak ilk dönem 5 ilçede 10 eğitimle toplamda 240 kadın, ikinci dönemde 170 kadın olmak üzere toplamda 410 kadın çiftçiye eğitim verildiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca 2013 yılında Samsun Valiliğince 6.250,0 TL ile bütçesi desteklenen, Kırsal Alanda Kadına Yönelik Farkındalığının Artırılması Projesi ile 7 ilçemizde (Canik, Bafra, Çarşamba, Terme, Yakakent, kavak, 19 Mayıs) yürütülen eğitim çalışmalarında hedeflenen sayının da

üzerinde, yaklaşık 1600 kadın eğitildiğini ve Kadın Çiftçiler Tarımsal Yayın Projesi kapsamında 2010-2011 yıllarında toplamda 42.000 TL'nin kırsalda kadın üretiminin desteklenmesinde kullanıldığını ifade etmişlerdir.

Ankara Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından Kırsalda Kadın Hizmetleri Çalışma Grup Sorumlusu Uzm. Nimet KALELİ konuşmalarında Bakanlığımızın kadın çalışmalarındaki yeni yaklaşım ve düzenlemelerden bahsederek, hazırlanmış olan ulusal eylem planının ardından, ortak akıl toplantıları ile kırsalda kadın çalışmalarına yeni dinamikler kazandırılacağını ifade etmişlerdir. Ardından, Ankara Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından Uzm. Şerife TUNA Bakanlığımız bünyesindeki kadın çiftçilerle ilgi tüm çalışmaları içeren bir sunu yapmışlardır.

Havza ve Asarcık İlçelerinde Hayvan Dağıtımı Yapıldı

Bakanlığımız ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının bağlı olduğu Devlet Bakanlığı arasında imzalanan protokol gereği, 3294 sayılı yasa kapsamında bulunan ve gelir düzeyi düşük olan kişilerin köyden kente göçünü önlemek, kırsal kesimde yaşayan ailelerin yerinde istihdamı sağlamak amacıyla uygulamaya konulan Kırsal Alanda Sosyal Destek Projeleri kapsamında; Havza İlçesi Yeşilalan ve Belalan Köyleri ile yine ilimiz Asarcık İlçesi Kesealan Köyünde Simmental ırkı damızlık gebe düve dağıtımı yapıldı.

İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürümüz Kadir GÜVEN konu ile ilgili olarak yaptığı açıklamada: Bu yıl itibariyle Kırsal Alanda Sosyal Destek Projelerinin (KASDP) sona erdiğini; Samsun ilinde projenin başladığı 2003 yılından itibaren kuruluşunu ve sabit yatırımını tamamlayan 15 Adet Kooperatife değişik ölçeklerde Süt Sığırıcılığı Projesi uygulandığını, bu projeler kapsamında 1035 aile işletmesine destek verilerek 2460 adet damızlık gebe düve dağıtımı yapıldığını ifade etmiştir. Kadir GÜVEN konuşmasının devamında; şu anda ise Havza İlçesi Yeşilalan

ve Belalan Köyleri Tarımsal Kalkınma Kooperatifi üyesi 87 aileye 4' er baş olmak üzere 348 baş Simmental ırkı Düve ile Asarcık İlçesi Kesealan Köyü Kooperatifi üyesi 48 aileye 2'şer baş olmak üzere 96 adet Simmental ırkı damızlık gebe düve dağıtımını yapıldığını ifade etmiştir. İl Müdürümüz açıklamasının devamında; öncelikle her 2 Kooperatif ortağı üyelerin yeni ahır ve ahır tadilatlarının yapıldığını, sağım makineleri alındığını, süt toplama merkezlerinin yapıldığını şimdi ise hayvanlarını teknik şartname ölçülerine göre getirerek fayda sahibi ortaklara dağıttıklarını, KASDP kapsamında proje uygulayan bu kooperatif ortaklarına kullandırılan kredilerin faizsiz olup 2 yıl ödemesiz ve kalan 6 yılda eşit taksitler halinde ödeme planının olduğunu, Bakanlığımız yatırım (Genel Bütçe) programından da 20 Kooperatife değişik ölçeklerde Hayvancılık Projeleri uygulandığını, bu projeler kapsamında 950 çiftçi ailesine proje uygulanarak 4020 adet Damızlık gebe düve ve 50 çiftçi ailesine de 500 Adet besi hayvanı dağıtımını yapıldığını da ifade etmiştir.

İl Müdürümüz KKYDP Yatırımcılarını Ziyaret Etti

Samsun İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Kadir GÜVEN 8. Etap Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP) Ekonomik Yatırımlardan proje uygulamaları devam eden yatırımları proje sahasında ziyaret etti.

Yatırımcılarla; yatırım konularına göre piyasa şartları, uygulama ve çalışma yöntemleri, KKYDP programının kırsal kalkınmaya katkısı ve kırsal kalkınmanın ilimizdeki durumu hakkında bilgi alışverişinde bulundu.

KKYDP Ekonomik Yatırımlar Programının bölgeye sağladığı faydaları birinci ağızdan projeyi uygulayan yatırımcılardan duymanın memnuniyet verici olduğunu söyleyen Güven yaptığı açıklamada: "KKYDP Ekonomik Yatırımlar kapsamında uygulamada olan 8. etapta hibe sözleşmesi imzaladığımız 15 proje için 11.446.585 TL toplam proje tutarına karşılık 4.591.847 TL hibe desteği talep edilmektedir. 2006 yılında başlayan programımız-

da bugüne kadar 7 etapta 119 proje tamamlanmıştır. Toplam proje tutarı 50.334.766 TL olan bu projeler için 23.412.503 TL hibe tutarı yatırımcılarımıza ödenmiştir. 8. Etap projelerimizin tamamı 01.12.2014 tarihine kadar tamamlanacaktır. Ayrıca 9. Etap için Bakanlığımız tebliğ çalışmalarını yürütmekte olup, en kısa zamanda tebliğ ve başvuru tarihleri açıklanacaktır." dedi.

TARIM ARAÇLARININ GÜVENLİ KULLANIMI PROJESİ

Günümüzde tarımsal üretimde tarım alet ve makine kullanımının arttığı gözlemlenmektedir. Bununla birlikte her ne kadar görsel ve yayınsal basında yer almasa da göz ardı edilemeyecek oranda tarım alet ve makine kazaları oldukça yüksektir. Bu bağlamda, traktör ve tarım alet ve makine kullanımını gerektiren her işte emniyet açısından dikkatli olmak önemlidir.

İstatistikler, traktör ve tarım alet ve makine ile ilgili kazaların büyük kısmının insanların ihmali, dikkatsizliği neticesinde oluştuğunu göstermektedir. Hiçbir zaman unutulmamalıdır ki tarım makinelerinin çalıştırılması ciddi bir iştir. Bu nedenle kazalardan, yaralanmalardan kaçınmak için emniyet aşağıdaki kuralların uygulanmasında çok katı olmak gerekir.

İşte bu kurallara dikkat çekmek için Samsun Valiliği İl Emniyet Müdürlüğü ve Kurumumuzca işbirliği şeklinde "Tarım Araçlarının Güvenli Kullanımı Projesi" kapsamında Güvenli Traktör Kullanımı Kampanyası Etkinliğinin 4' üncüsü, İlimiz Bafra İlçesi Büyük Park Tesislerinde 11 Eylül 2014 Perşembe günü düzenlenmiştir.

ULUSLARARASI AİLE ÇİFTÇİLİĞİ BÖLGESEL ÇALIŞTAYI TRABZON'DA YAPILDI

Bakanlığımızın tarafından, Ülkemiz genelinde Bölgesel Aile Çiftçiliği Çalıştaylarının yapılması hususu talimatlandırılmış olup, bu kapsamda "7. Tarım Bölgesi Aile Çiftçiliği Çalıştayı" Trabzon Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü koordinatörlüğünde ve ev sahipliğinde, 29 Eylül 2014 tarihinde Trabzon İlinde gerçekleştirilmiştir.

Çalıştayda "Örgütlenme- Finansman- Destekler", "Pazarlama- Ürün Değerlendirme-Değer Zinciri", "Kadın İşgücü-Çocuk İşçiliği-Kayıt Altına Alma", "Eğitim-Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri" başlıkları altında 4 Çalışma Grubu oluşturularak, öğretim üyelerinin moderatörlüğünde ve raportörlüğünde çalışmalar tamamlanmıştır.

İl Müdürümüz Kadir GÜVEN, 7. Tarım Bölge-

si Aile Çiftçiliği Çalıştayının gayet verimli ve etkin geçtiğini söyleyerek, elde edilen sonuçların ülkemiz tarımı ve aile çiftçiliği bakımından önemli sonuçlar doğuracağını ifade etmiştir.

İL MÜDÜRLÜĞÜ PERSONELİ İFTAR YEMEĞİNDE BULUŞTU

İl Müdürlüğümüz tarafından İl ve merkez ilçe Müdürlükleri personeline 9 Temmuz Çarşamba günü iftar yemeği verildi.

Geleneksel olarak her sene düzenlenen iftar yemeğine katılımın yoğun olduğu gözlemlendi. İftar sonrasında Yemek Duası yapan İl Müdürümüz Kadir GÜVEN kısa bir konuşma yaparak "afiyet olsun" dileklerinde bulunarak; "Gelecek yılın iftar yemeğinde Allah hepimizi sağlık ve sıhhat içerisinde tekrar buluştursun diye temenni ediyor, bu iftar yemeğine katılma nezaketinde bulunan tüm mesai arkadaşlarıma ve yemeğin organizasyonunu yapan aşçısından servis edenine kadar emeği geçen bütün arkadaşlarıma da ayrı ayrı teşekkür ediyorum" dedi.

İl Müdürlüğümüzce Gıda Denetimlerine Hız Verildi

Ramazan ayı öncesinde Samsun halkının sağlıklı ve bilinçli gıda tüketimi sağlaması noktasında İl Müdürlüğümüzün Gıda ve Yem Şubesi Kontrolörleri tarafından 5996 sayılı Veteriner hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında denetimler yapılmıştır.

Bu kapsamda Halkımıza daha sağlıklı gıda tüketim imkanı sunulmuş olup, Alo 174 Gıda ihbar hattına gelen şikayetler ve şubemizce rutin olarak yapılan denetimlerde Gıda Satış ve Toplu Tüketim yerlerinin yanında özellikle Ramazan ayı dolayısıyla fırınlardaki denetimler artırılmıştır. 01.06.2014 - 26.06.2014 tarihleri arasında İl genelinde 17 ilçemizde toplam 1308 adet denetim yapılmıştır. Yapılan bu denetimlerin 1190 adeti olumlu, 119 adet denetim ise olumsuz sonuçlanmıştır.

Bu denetimler kapsamında Gıda işletmelerimiz kayıt

altına alınarak merdiven altı üretimler büyük ölçüde engellenmiş dolayısıyla Gıda Satış, Toplu Tüketim ve Üretim yerlerinde daha güvenilir ve sağlıklı hizmet sunulması sağlanmıştır.

01.06.2014-26.06.2014 Tarihleri Arasında Samsun Geneli Denetim Tablosu

	Satış	Toplu Tüketim	Pastacılık ve Unlu Mam.	Üretim	Toplam	Olumlu	Olumsuz
ALAÇAM	28	52	1		81	76	6
ASARCIK	34	18	2		54	43	11
ATAKUM	33	66	7		106	95	11
AYVACIK	37	23	3		63	56	7
BAFRA	42	23	50	13	128	98	30
CANİK	8	9	9	3	29	21	8
ÇARŞAMBA	22	45	14	13	94	89	5
HAVZA	48	19	13		80	74	6
İLKADIM	127	116	28	9	280	273	7
KAVAK		2		1	3	3	
LADİK	46	27	4	1	78	70	8
ONDOKUZMAYIS	15	5	7	1	28	26	2
SALIPAZARI	30	15	8		53	50	3
TEKKEKÖY	22	9	6	22	59	50	9
TERME	26	42	5	13	86	84	2
VEZİRKÖPRÜ	50	26	4		80	76	4
YAKAKENT	4	1		1	6	6	
TOPLAM	572	498	161	77	1308	1190	119

FINDIK ENTEGRE MÜCADELE SERTİFİKALI EĞİTİMİ KAPSAMINDA İLİMİZ FINDIK ENTEGRE MÜCADELE BAHÇELERİ GEZİLDİ

İlimizde Karadeniz Araştırma Enstitüsü tarafından gerçekleştirilen 'Fındıkta Entegre Mücadele Sertifikalı Eğitimi'ne fındık yetiştiriciliği yapılan bölgemizin 12 ilinden çok sayıda ziraat mühendisi katılımı sağladı. Eğitim kapsamında 17- 19 Haziran tarihleri arasında Çarşamba ve Terme ilçeleri fındık alanlarında gerçekleştirilen teknik gezilerde Ziraat Mühendislerine, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl ve İlçe Müdürlüklerinin sorumlu teknik elemanları tarafından Fındık Entegre Mücadele Proje uygulama bahçelerinde yapılan çalışmalar ve diğer entegre mücadele çalışmaları hakkında bilgi aktarıldı.

Eğitim programı çerçevesinde uygulama amaçlı Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı şubesi ile Terme ve Çarşamba İlçe Müdürlükleri "Fındık Entegre Mücadele Projesi" İl ve İlçe sorumlusu Ziraat mühendislerinin de katılımı ile Fındık Entegre Mücadele proje bahçeleri, taban arazilerde fındık bahçeleri ve Gökçeçekmak barajı havzasında Organik fındık bahçelerine gidilerek karşılaştırmalı olarak zararlı yönetimi ve doğal denge açısından gözlem ve değerlendirmeler yapıldı. Terme İlçesi Kozluk köyünde yürütülen Fındık Entegre Mücadele bahçeleri üreticileri ile görüşülerek teknik bilgi kazanımı ile uygulama ça-

lışmalarının verim ve kaliteye yansıması hakkında bilgiler alındı. Terme Ziraat Odası başkanı Yetkin KARAMOLLAOĞLU'nun da katılımı ile diğer fındık bahçeleri gezildi. Amerikan beyaz kelebeği zararlısı ve zarar şekli gözlemlenerek halihazırda yapılmakta olan mücadele çalışmaları ile ilgili bilgi paylaşıldı.

Çarşamba İlçesi Akçatarla köyünde taban arazide tesis edilen fındık bahçeleri kontrol edildi ve dalkıran zararı gözlemlendi. KTAE'den Dr. Kibar AK, fındık bahçelerinde zarar yaparak dalların kurumasına neden olan yazıcı böcek türlerini ve karşılaşılan diğer zararlı etmenleri tanıtarak katılımcıları bilgilendirdi. Şeygüven ve Ağcagüney de organik tarım yapılan fındık bahçeleri gezilerek doğal dengenin olduğu gözlemlendi. Çarşamba Organik Fındık Üreticileri Birliği Başkanı Dursun GÜNEY ve görevli teknik elemanlardan yaptıkları çalışmalar ile ilgili bilgi alındı.

KTAE'de Sertifikalı Fındık Entegre Mücadele Eğitimine bölgemizin diğer illerinden gelerek katılım sağlayan ziraat mühendisleri, İlimiz fındık bahçelerine 17- 19 Haziran tarihleri arasında yapılan teknik ziyaretlerin son derece faydalı geçtiğini ve memnuniyetlerini ifade ettiler.

2013 YILI ÜRÜNÜ YAĞLI TOHURLU BİTKİLER, HUBUBAT VE BAKLAGİL DESTEKLEME MİKTARLARI BELLİ OLDU

Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline Göre 2013 Yılı Ürünü Yağlı Tohumlu Bitkiler, Hububat ve Baklagil Fark Ödemesi Desteğine Dair Bakanlar Kurulu Kararı Uygulama Tebliği doğrultusunda yapılan çalışmalar sonucunda, ilimiz Hububat (arpa, buğday, çeltik ve tritikale) ve Yağlı Tohumlu Bitkiler (yağlık ayçiçeği, soya fasulyesi, kanola ve dane mısır) üreticilerine yapılan fark ödemesi desteği çalışmaları tamamlanmıştır.

İlimiz çiftçilerinin üretim ve ürün satışına istinaden aldıkları müstahsil makbuzu ve/veya fatura ile gerekli diğer belgelerle yaptıkları müracaatlara istinaden yapılan çalışmalar sonuçlandırılmış ve 2013 Yılı Ürünü Yağlı Tohumlu Bitkiler ve Hububat Fark Ödemesi Desteklemesiyle ilgili olarak üreticilerimize yapılan destekleme miktarları belli olmuştur. Konu dahilinde 2013 yılı üretimi;

Hububat (arpa, buğday, çeltik ve tritikale) için iki dönem halinde; Alaçam, Atakum, Bafra, Çarşamba, Havza, İlkadım, Kavak, Ladik, Ondokuzmayıs, Salıpazarı, Tekkeköy, Terme, Vezirköprü ve Yakakent ilçelerimizdeki 8340 adet işletmeye (çiftçi, zirai firma) 11.706.532,53 TL;

Yağlı Tohumlu Bitkiler (yağlık ayçiçeği, soya fasulyesi,

kanola ve dane mısır) için iki dönem halinde (1. dönemde yağlık ayçiçeği, soya fasulyesi ve kanolaya, 2. dönemde ise dane mısıra destekleme ödemesi yapılmıştır.) Alaçam, Bafra, Çarşamba, Havza, Ladik, Ondokuzmayıs, Salıpazarı, Tekkeköy, Terme ve Vezirköprü ilçelerimizdeki 7105 adet işletmeye (çiftçi, zirai firma) 12.268.993,38-TL olmak üzere;

Toplamda 15.445 adet işletmeye (çiftçi, zirai firma) 23.975.525,91 TL fark ödemesi desteği yapılmıştır

BALIKÇI GEMİSİNİ AVCILIKTAN ÇIKARACAKLAR İÇİN DESTEK ÖDEMESİ TARİHİ

Denizlerde avcılık faaliyetlerinde bulunmak üzere Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından ruhsatlandırılmış ve ruhsat tezkeresi halen geçerli olan 10 metre ve üzerinde boy uzunluğuna sahip, Su Ürünleri Bilgi Sistemi'nde kayıtlı gemilerini kendi isteği ile avcılıktan çıkaran gemi sahiplerine verilecek destek için başvuru süreci başladı.

Destek ödemesinden yararlanmak isteyenler 2014/26 no'lu tebliğ gereği bir dilekçe ile 30 Eylül 2014'e kadar İl Müdürlüğümüze başvuru yapabilecek. Desteklemeden yararlanmak üzere müracaat eden balıkçı gemileri, teslim veya devir tarihine kadar balıkçılık faaliyetlerinde bulunabileceklerdir.

KENEVİR YETİŞTİRİCİLİĞİ HİZMET İÇİ EĞİTİMİ

21 Ekim 1990 tarih ve 20672 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kenevir Ekimi ve Kontrolü Hakkında Yönetmelik" kapsamında Bakanlığımız Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünce ilimizde 9- 11 Haziran 2014 tarihleri arasında 3 gün süreli "Kenevir Yetiştiriciliği" Konulu hizmet içi eğitim çalışması yapılmıştır.

Orman İşletme Bölge Müdürlüğü'nde gerçekleştirilen eğitim çalışmasına 30 ilden bu konuda çalışan Teknik Elemanlar katılım sağlamıştır. Eğitim çalışmasında Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğünden Kanber ÜLKER "Dünyada ve Türkiye'de Kenevir Sektörü", Dr. Mehmet HASDEMİR "Kenevir Ekimi ve Kullanımı Hakkında Yönetmelik", Sağlık Bakanlığı İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumundan Eczacı Ayşegül ÇELİKKANAT ise "Kenevirin İlaç Sanayinde Kullanım Olanakları" hakkında bilgi verdiler.

Eğitim çalışmasında Ondokuzmayıs Üniversitesi Tarla Bitkileri Bölümü Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Selim AYTAÇ "Kenevirin Sistematigi, Morfolojisi, Yetiştirme Teknikleri" hakkında bilgi verdi. Kenevir ekiminin ruhsata tabi olması nedeniyle yasal süresi içinde izin alarak ekimi yapılmayan Kenevirin "Kaçak Ekim" kapsamında değerlendirilmesi konusunda ise Samsun Emniyet Müdürlüğünden Tolga BOSTANCI bilgi vermişlerdir.

Eğitim çalışması kapsamında farklı illerden gelen konu sorumlusu teknik elemanlar karşılıklı bilgi paylaşımında bulunmuşlardır. Eğitimin son günü ilimiz Vezirköprü İlçesinde ruhsatlı olarak ekilişi yapılan Kenevir Tarlalarında Doç. Dr. Selim AYTAÇ ile birlikte uygulama çalışması yapılmıştır.

pılmıştır.

Konu ile ilgili olarak İl Müdürümüz Kadir GÜVEN, eğitimin ilimizde yapılmasının ruhsatlı ekiliş olması hasebiyle bir avantaj olduğunu belirterek; "İlimiz ve bağlı tüm ilçeler Kenevir Üretim Alanları içindedir, 2013 yılında ilimizde Jandarma Komutanlığı'nın düzenlediği bir çalışma ile 17 İlçede görevli Kolluk güçlerine Kenevir Yetiştiriciliği ile ilgili bilgilendirme çalışması yapılmıştır. Mevzuatı gereği bu bitkiyi yetiştirmek isteyen üreticilerimizin 1 Ocak- 1 Nisan tarihleri arasında bağlı oldukları Kaymaklıklara müracaat ederek ruhsatlı üretim yapmaları gerektiğini ruhsatsız üretim yapan kişi yada kişilerin ilgili kanuna göre işlem göreceklərini belirtmişlerdir" dedi.

Trol ile Avcılık Sezonu Açıldı

2014- 2015 Trol ile su ürünleri av sezonu, Yakakent İlçesi Balıkçı Barınağında düzenlenen bir törenle açıldı. 15 Eylül'de yapılan törene Yakakent Kaymakam Vekili Oğuz Alp ÇAĞLAR, Yakakent Belediye Başkanı Hüseyin KIYMA, İl Müdürümüz Kadir GÜVEN, Yakakent Garnizon Komutanı, İlçe Emniyet Müdürü, Yakakent İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Mustafa KÖKDUMAN, Su Ürünleri Üreticileri Yetiştiricileri Birliği Başkan Osman PARLAK, Su Ürünleri Kooperatifi Birliği Başkanı Atıf MALKOÇ, İlçe Müdürleri ve çok sayıda balıkçı katıldı.

İl Müdürümüz Kadir GÜVEN törende yaptığı konuşmada şunları söyledi; "Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizde balıkçılık sektörü yüzbinlerce insana ekmek kapısı olduğu gibi gelişen ülkemizin büyüyen nüfusunu beslemekte önemli bir kaynaktır. İlimiz uzun kıyı sınırları ve zengin iç su kaynakları ile bu sektörde önemli bir yer tutmaktadır. İlimizde toplam 470 adet balıkçı gemisi ve yaklaşık 3.143 ruhsatlı balıkçı bulunmaktadır. Bu gemilerin 109 adeti 12 metreden büyük, geri kalan 12 metreden küçük teknelerdir. Bunlardan en önemlisi Su Ürünleri Genel

Müdürlüğünün kurulmuş olması ve illerde şube müdürlüklerinin kurulma aşamasında olmasıdır. Böylece sektör sorunları daha kolay aşılabilecektir. Ayrıca son yıllarda balıkçı gemilerine sağlanan ÖTV'siz yakıt desteklemesi balık avcılığında en önemli giderlerden birinin azaltılması yolunda büyük bir destek sağlamıştır. Bakanlığımızca son iki yıldır uygulanan balıkçı gemilerinin filodan çıkarılmasına karşılık ödenen destek sayesinde hem denizlerimizdeki balık popülasyonu üzerinde oluşan baskıyı azaltmayı ve sürdürülebilir bir balıkçılığı hedeflemekte, hem bu sektörden ayrılacak olanlara bir fırsat sağlamakta, hem de balıkçı gemisi sayısının azaltılması ile gemi başına düşecek av miktarını artmasını sağlamaktadır."

Yakakent Kaymakam Vekili Oğuz Alp ÇAĞLAR, Yakakent Belediye Başkanı Hüseyin KIYMA ve Su Ürünleri Kooperatifi Birliği Başkanı Atıf MALKOÇ' un günün önemine binaen yapmış oldukları konuşmaların ardından davetliler balıkçı teknesiyle denize açılarak temsili trol av operasyonu yapıldı.

SAMSUN'DAN RUSYA'YA TARIMSAL ÜRÜN İHRACATI

Samsun'dan Rusya Federasyonuna beyaz et, süt ürünleri ve su ürünleri ihracatı için uygun bulunan 3 firma Bakanlığımız aracılığı ile Rusya Federasyonuna bildirilecek.

Rusya Federasyonunun 2015 yılı denetim hakları saklı kalmak şartı ile İl Müdürlüğümüzde resmi görevli Veteriner Hekimlerce Rusya mevzuatına uygunluk denetimleri yapılan; Köy-tür, Otat, Karsüt ve Sastaş A.Ş. firmaları uygun bulunarak, bu firmalar hakkında Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızca Rusya Federasyonuna gerekli garanti verilecek ve böylece ihracat yapabilmelerinin önü açılmış olacaktır.

SAMSUN'DA BEYAZ KUM MİDYESİ AVCILIĞI

Ticari Su Ürünleri Avcılığını düzenleyen 2012/ 65 no'lu Tebliğince;

Resmi Gazetenin 03 Eylül 2014 tarihli sayısında yayımlanan değişiklik ile Samsun Yakakent İlçesi Çayağzı Burnu ile Samsun- Ordu İl sınırındaki Akçay'ın denize döküldüğü yer arasındaki kalan karasularımız beyaz kum midyesi avcılığına açıldı.

Belirtilen kara sularımız dışında kalan; Rumeli Karaburnu ile Kefken Adası- Fener arası , Tosun Burnu ile Çayağzı Burnu arası, Samsun- Ordu İl sınırı arasındaki Akçay'ın denize döküldüğü yer ile Gürcistan sınırı arasında kalan karasular ise kum midyesi avcılığına kapalı alanlar olarak belirlendi.

YEM İŞLETMELERİNDE HİJYEN GEREKLİLİKLERİ KONULU EĞİTİM ÇALIŞMASI

5996 sayılı veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem kanunu kapsamında Bakanlığımızın Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü Yem Daire Başkanlığınca yem faaliyetlerinin daha etkin yürütülmesi ve İl Müdürlükleri arasında uygulamada birliğin sağlanması amacıyla 24- 26 Eylül 2014 tarihleri arasında 3 gün süreli "Yem İşletmelerinde Denetim, Numune Alma, Hijyen Gereklikleri ve HACCP Uygulamaları" konulu Hizmet içi eğitim çalışması yapılmıştır. İl Müdürlüğümüzün toplantı salonunda gerçekleştirilen eğitim çalışmasına 23 ilden bu konuda çalışan Teknik Elemanların katılımı sağlamıştır.

Eğitim çalışmasında Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü, Yem Daire Başkanlığından Muharrem KELEŞ; "Yem Mev-

zuatında Son Gelişmeler, Yıllık Kontrol Planı, Yem Denetimi Sırasında Karşılaşılan Sorunlar ve Numune Alımı", İsmail Hakkı AKYOL; "Hijyen Gereklikleri, Yem İşletmelerinde Kayıt ve Onay", Yalçın BAĞSIZ ve Melahat ÇALIK; "HACCP Prensipleri ve Dökümanları, İşletmenin Yem Hijyen Gerekliklerine Göre Denetimi" konuları hakkında bilgi vermişlerdir.

Eğitim çalışması kapsamında farklı illerden gelen konu sorumlusu Teknik Elemanlar karşılıklı bilgi paylaşımında bulunmuşlardır. Eğitimin son günü İlimiz Yakakent İlçesinde bulunan Sürsan balık yem üretim fabrikasında, İşletmenin Yem Hijyeni Gerekliklerine (HACCP dahil) göre denetimi çalışması yapılmıştır.

BAYRAM ÖNCESİ KURBANLIK HAYVANLARA SIKI DENETİM

İl Müdürümüz Kadir GÜVEN yaklaşan Kurban Bayramı nedeni ile 26 Eylül Cuma günü Hayvan Sağlığı Şube Müdürümüz Bekir KARAOSMANOĞLU ve şube personeli veterinerlerin de katıldığı kurban pazarı kontrolünde; kurbanlık hayvan alıcı ve satıcılarının doğru bilgilendirilmesi, bulaşıcı hayvan hastalıklarının önlenmesi, kesim, kurbanlık etlerin muhafazası ve kurban bayramı süresince İl/ İlçe Gıda Tarım ve İlçe Müdürlüklerince alınacak önlemler hakkında bir açıklama yaptı. Yapılan açıklamada;

“Kurban bayramı öncesi kurbanlık hayvan satış yerleri sürekli izlenerek salgın ve bulaşıcı hastalıklar yönünden sağlık taramalarımız aralıksız devam etmektedir. Şu ana kadar hayvan sağlığı ve halk sağlığını tehdit edecek bir sağlık problemi ile karşılaşmamıştır. Bu kontroller bayram süresinde de devam edecektir. Kurbanlık satıcı ve alıcılarına yönelik olarak bastırılan bilgilendirme materyalleri kurban satış yerlerinde dağıtılmıştır. Aynı zamanda web sayfamızda yayınlanan bu eğitim materyalleri ilgili herkes için iyi bir kurbanlık kılavuz niteliğindedir. Kurban bayramı süresince kurbanlık kesim ve satış yerlerin-

den gelecek ihbarları müdahale etmek amacıyla İl/ İlçe Müdürlüklerimizde nöbetçi veteriner hekim bulundurulacaktır. Nöbetçilerin çizelgesi ve iletişim bilgileri İl Müdürlüğümüz web sayfasında yayınlanacaktır. Kurbanlık nakledilecek hayvanlar küpeli, şap hastalığına karşı aşılmalıdır. Nakil araçları nakil öncesi ve sonrasında mutlaka temizlenip dezenfekte edilmelidir. Samsun il sınırları içinde nakil sırasında ve pazara girişte büyükbaşlarda pasaport ve küçükbaşlarda nakil belgesi; il dışına nakledilecek hayvanlarda ise bu belgelerin yanı sıra veteriner sağlık raporu bulundurulmalıdır. Kurbanlık satış yerlerinde satılmayıp il dışına götürülecek hayvanlar için mutlaka veteriner sağlık raporu alınmalıdır. İl içinde ise pasaport veya nakil belgesi yeterli olmaktadır.

Kurbanlık Hayvan Alırken Dikkat

Sağlıklı, besili, kulak küpesi bulunan, pasaport/veteriner sağlık raporu/nakil belgesi olan, öncelikle erkek ve yaşını doldurmuş olanlardan seçilmeli, çok zayıf, bakışları donuk, tüyleri karışık ve mat olan, salya ve gözde akıntı bulunan, çevreye karşı aşırı tepkili veya çok duyarsız hayvanlar ile gebe veya yeni doğum yapmış, çok genç veya gelişimini tamamlamamış hayvanlar ile damızlık değeri yüksek dişi hayvanlar kurbanlık olarak seçilmemelidir. Kurbanlık kesimler ehil kişilerce yapılmalı, kesimlerde hayvan refahı ilkelerine göre hareket edilerek kesimin hayvana eziyet edilmeden tamamlanması, temizlik ve hijyene dikkat edilmesi, iç organlar karkasa bir bulaşma olmadan çıkarılması önemlidir. Etlerin muhafazası ise ayrıca bir ehemmiyet arz etmekte olup azami dikkatli olunmalıdır.”

Bu vesile ile tim halkımızın kurban bayramını tebrik eder, sağlık ve mutluluk getirmesini dilerim.

Samsun Limanı

Veteriner Sıfır Kontrol Noktası Müdürlüğü Faaliyete Başladı

Samsun Limanı VSKN (Veteriner Sıfır Kontrol Noktası) Müdürlüğü 29.11.2013 tarih ve 28836 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğüne bağlı taşra teşkilatı olarak kurulmuş olup, ilk olarak 14.07.2014 tarihinde yapılan personel görevlendirmesi ile faaliyetine başlamıştır. Müdürlüğümüz açıktan atama yoluyla görevine başlayan bir Laborant da dahil olmak üzere halihazırda üç personel ile geçici olarak Samsun İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü binası içerisinde faaliyetine devam etmektedir.

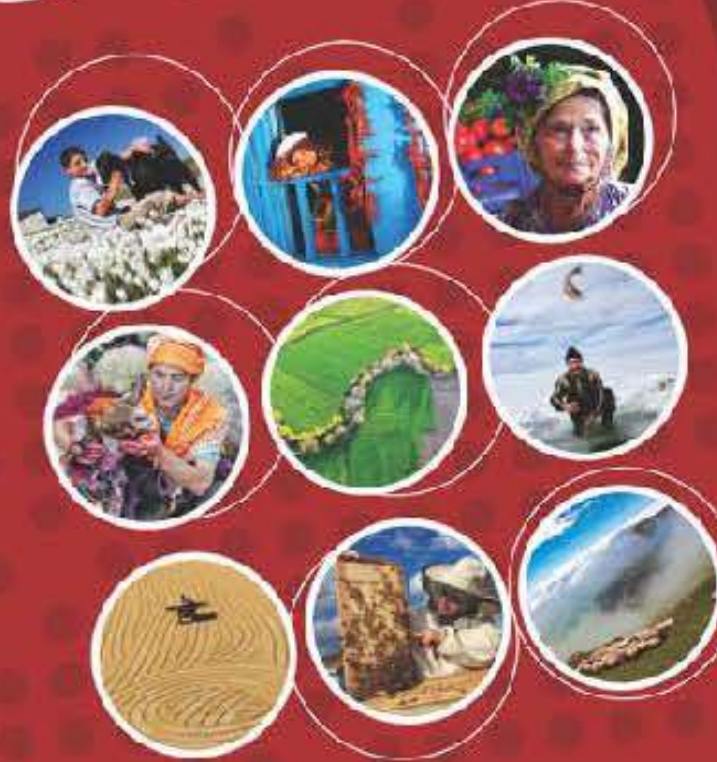

KATILIM ŞARTLARI:

1. Yarışmaya seçici kurul, yarışma düzenleme kurulu üyesi ve 1. derece yakınları dışında herkes katılabilir.
 2. Yarışmaya bir yarışmacı her bölümde en çok 5 (beş) eserle katılabilir.
 3. Yarışmaya gönderilecek fotoğraflar bir CD veya DVD'ye kayıtlı olarak (büyük ebat baskılara uygun şekilde) gönderilecektir.
 4. Yarışmaya gönderilecek fotoğrafların herhangi bir yarışmada derece almış (ödül ve sergilenme) olmaması gerekmektedir. Bu yarışmadan önce veya bu yarışmaya eş zamanında, anılan fotoğrafların diğer bir yarışmada derece almış olduğunun ortaya çıkması durumunda, anılan ödül iptal edilir ve verilmişse, ödül sahibinin ödülü iade etmesi gerekir. Bu iptal durumu, diğer ödül almış ve/veya alammış yarışmacılara talep hakkı doğurmaz. Katılımcı, yarışmaya gönderdiği yapının tümüyle kendisine ait olduğunu ve tüm izninin alındığını kabul, beyan ve taahhüt eder. Ödül alan katılımcılardan bu beyan ve taahhüt dışındaki hareket ettiği anlaşılanlardan elde ettikleri ödül, unvan ve her türlü kazanımları geri alınır.
 5. Yarışma renkli sayısal (dijital) daldır düzenlenmektedir. Siyah-beyaz ve sepia gibi monokrom (tek renk) fotoğraflarla yapılan başvurular kabul edilmeyecektir.
 6. Yarışmaya gönderilecek fotoğrafların yapısı değiştirilmemiş olmalıdır. Birden fazla fotoğrafların montajıyla oluşturulan fotoğraflar, photoshop gibi fotoğraf düzenleme programları ile değiştirilmiş fotoğraflar, fotoğrafların orijinalinde olmayan herhangi bir objenin eklenmiş veya var olan objelerden herhangi birisinin çıkarıldığı fotoğraflar yarışmaya kabul edilmez.
 7. Fotoğraflar jpeg formatta, 300 dpi çözünürlükte ve kendi orijinal boyutlarında gönderilmelidir. Dereceye giren eserler sergileneceğinden, kaliteli ve büyük boyutlarda baskıya olanak tanınması için fotoğrafların; en az 50x70 cm'lik baskıya uygun şekilde gönderilmesi gerekmektedir. Eser Sahibi bu konuyu test ederek fotoğrafların göndermelidir. Yarışma sayısal ortamda olup, baskıları kabul edilmeyecektir. Gönderilen kayıtlardaki fotoğraflar paspasız ve kenar boşluksuz olmalıdır. Eserlerin kaydedildiği CD veya DVD ve başvuru formu son katılım tarihi olan gün, mesai saati sonuna kadar teslimat yerine ulaşacak şekilde posta veya kargo ile gönderilmeli veya elden teslim edilmelidir.
 8. Her katılımcı koşullarına uygun kategorilerde en fazla 5 (beş) adet eserle yarışmaya katılabilir. Birden fazla kategoriye katılım durumunda her kategori için ayrı başvuru formu düzenlenip, tüm fotoğraflar adlandırılmasında kategorilerine dikkat edilerek tek bir CD veya DVD'ye kaydedilebilir.
 9. Yarışma 6 ayın bölümünde yapılacak olup, "Çiftçi-Üretici Özel Ödülü" için yarışmaya katılacakların Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) veya Üretici Bilgiğine kayıtlı olma ve yarışma başvurusuna katılım formuyla birlikte Çiftçi Kayıt Sistemi Belgesi veya Üretici Bilgiği üyelik belgesi kopyasını gönderme zorunluluğu vardır. Öğrenci kategorisinde yarışmaya katılacak öğrencilerin, öğrenci kimlik belgesi fotokopisini yarışmaya göndermeleri gerekmektedir. "Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (Bağlı ve İlgili Kuruluşları) Çalışanları" ile "Denizbank Çalışanları" kategorisinde yarışmaya katılacakların işyeri kimlik fotokopisini göndermeleri zorunludur.
 10. Posta ve kargo gecikmeleri veya kayıplardan T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı sorumlu olmayacaktır.
 11. Yarışmaya 24.10.2014 tarihinden sonra yapılan başvuruları değerlendirilmeye alınmayacaktır.
 12. Yarışmaya fotoğraf göndererek katılan tüm eser sahipleri, yukarıda belirtilen yarışma koşullarına uymayı kabul etmiş sayılır. Bu koşullara uymayan katılımcıların eserleri değerlendirilmeye alınmayacaktır.
- Yarışmaya başvurular 25.07.2014 tarihinde başlayıp, 24.10.2014 tarihinde sona erecek, sonuçlar 17.11.2014 tarihinde www.tariminsan.com, www.tarim.gov.tr, www.tarimtr.gov.tr adreslerinden ve yarışmaya ait sosyal medya kanallarından duyurulacaktır. Kazananlara ödülleri 28.11.2014 tarihinde düzenlenecek bir törenle takdir edilecektir.
- Genel Katılım**
Birincilik Ödülü : 5.000 TL'lik DenizBank hediye çeki
İkincilik Ödülü : 4.000 TL'lik DenizBank hediye çeki
Üçüncülük Ödülü : 3.000 TL'lik DenizBank hediye çeki
- Çiftçi-Üretici Özel Ödülü**
2.000 TL'lik DenizBank hediye çeki ve Eğitim Yayın ve Yayınları Dairesi Başkanlığı'nca hazırlanan Çiftçi Eğitimi Serisi kitap ve CD seti.
"2014 Uluslararası Aile Çiftliği Yılı" Teması Özel Ödülü
2.000 TL'lik DenizBank hediye çeki
- Öğrenci Özel Ödülü**
2.000 TL'lik DenizBank hediye çeki
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Çalışanları Özel Ödülü**
2.000 TL'lik DenizBank hediye çeki
- DenizBank Çalışanları Özel Ödülü**
Plaket ve Yaka Serti
- DETAYLI BİLGİ İÇİN LÜTFEN İNTERNET ADRESİMİZİ ZİYARET EDİNİZ.
İNTERNET SİTESİ: <http://tariminsan.com>

tarım ve insan fotoğraf yarışması

Başvuru Tarihleri : 25.07.2014 - 24.10.2014

www.tariminsan.com

www.tariminsan.com www.tariminsan.com www.tariminsan.com www.tariminsan.com www.tariminsan.com

TÜKAS
Tarımsal Ürünleri Kayıt Sistemi

2014 GELECEĞİMİZE YÖN VERME YILI

TÜKAS'a Kayıt Edildiğinden Emin Ol...

***Tarımsal faaliyeti olan her çiftçi
il ve ilçe Müdürlüklerince TÜKAS'a kayıt edilecek.***

**TÜKAS'a kayıt yaptırmayı
UNUTMAYINI!**

**Daha fazla bilgi için il ve ilçe
Müdürlüklerine müracaat ediniz.**

www.gov.tr